

*Михаил
Лъкатник*

Зероите са между нас

МИХАИЛ ЛЪКАТНИК

ГЕРОИТЕ СА МЕЖДУ НАС

chitanka.info

АВТОРЪТ ЗА СВОИТЕ КНИГИ

Не е кой знае колко приятно човек да говори сам за делата си. По-хубаво е обратното — делата му да говорят за него. Но какво да се прави, щом такъв ред е въведен за изданията от библиотека „Дъга“? Няма как. Ще кажа и аз няколко думи за моите книги.

Те са много. На една от последните страници ще прочетете заглавията им. С някои от тях сте добри познати, с други са се срещали вашите майки и бащи. Няма как. Годините ми надхвърлят половин век, а аз през това време все съм писал, писал — и все за деца. И за възрастни съм писал, но съвсем малко. Вероятно защото повече от всичко обичам децата...

Срещал съм се често с вас и ваши другарчета по градове и села. Питали са ме за много неща. А най-често са ми задавали въпроса, коя е най-хубавата ми книга? Че знам ли? Сигурно тази, която най-много ви се харесва. Така трябва да е...

Като видя моя книга в библиотеката остаряла, погрозняла, с пожълтели страници — радвам се. Казвам си: „Харесват я децата. Четат я.“ И ми е драго.

Като видя моя книга в антиквариата книжарница, мъка свива сърцето ми. Казвам си: „Едно дете не е харесало книгата ми. Продало я, взело е няколко стотинки за нея и си е купило билет за кино. Значи, лошо съм я написал аз тая книга.“

Предполагам, че и с другите писатели е същото.

Когато бях малък, мъчно се купуваха книжки. По-малко излизаха, а изглежда, че бяха и скъпи, защото татко казваше, че парите са нужни за хляб и за наем. Не остават за книжки. После татко си намери никаква по-добра работа и от време на време започна да ми носи и по някоя книжка. Дори ме записа и за списание „Детска радост“. Каква радост ми носеше тая „Детска радост“! Като вързано за чина буйно конче с нетърпение очаквах учителят да извика моето име, за да се втурна и си я взема. И все се страхувах, че докато дойде моят

ред, книжките ще свършат. За щастие не свършваха. Всеки си получаваше книжката...

Но... аз трябваше да ви говоря за моите книги. По-добре е да си мълча. Прочетете тая, която е в ръцете ви и се казва „Героите са между нас“, потърсете и някои от другите ми книги и си поговорете вие за тях.

Така ще е по-добре, нали?

До бъдещи срещи!

ОБИЧ НАША

БЪЛГАРИЯ

*Едно голямо слънце
ни топли и ни свети.
То гали всяко зрънце,
дръвче, тревичка, цвете.
На двора с нас играе
и смее се, и тича.
За нас в сребро сияе,
зашото ни обича!*

*Едно небе обширно
безкрай над нас синее.
То трябва да е мирно.
Там слънцето живее.
Там птиците се реят —
небето ги привлича
и кара ги да пеят,
зашото ни обича!*

*Тук дом си всеки има
с небе и слънце ясно,
и майчица любима.
Тук всичко е прекрасно.
Тук дните волнокрили
на приказка приличат,
че майките ни мили
тъй много ни обичат.*

*Тук мама, дом и слънце,
небето с лента синя,
цветя и плод, и зрънце —
са нашата родина!
Бъл*

га
ри
я, аз пея,
Бъл-га-ри-я, аз сричам,
зашото я милея,
зашото я обичам!

МОЯТА РОДИНА

*Крила размахва моята родина,
с крилата на победите лети.
И ето, от година на година
по-хубава, по-слънчева блессти!*

*Златее лете в едрата пшеница
и грее зиме в бели снегове.
Родино моя, моя волна птица,
ти стигаш непристъпни върхове!*

*Със твоите крила ще литнем ние
към сините немигащи звезди,
че всяко сърце дълбоко крие
мечта незнайното да победи!*

*Но ти за нас една ще бъдеш само.
При тебе ще се връщаме от път —
за отдых върху майчиното рамо,
за топъл отдых в бащиния кът!*

ОТ ПИРИНА СЛИЗА ПРОЛЕТТА

*От Пирина слиза пролетта
и в Санданска Бистрица нагазва
да поръси с цъфнали цветя
бялата от сняг планинска пазва.*

*Духва в миг от Бялото море
млад южняк ѝ носи радост жива,
а снегът дорде да разбере,
с топла гръд земята го изпива.*

*Първо тука идва пролетта.
В тоя край на нашата родина
мерят щъркелите в утринта
тучните ливади под Пирина.*

*Весела черешата цъфти
и подканя своите съседки.
Сънцето над хълмите трепти,
шарки шари със вълшебни четки.*

*И потъва тоя южен край
в багри пъстри и във песен птича.
Руменец по бузите играй
на децата, дето лудо тичат
през баири, вади и поляни
и следят в небето хвърчилата.*

*Te, потомци на Сандански Яне,
утре ще изпляскат със крилата.
Ще се вдигнат в оня волен полет
над скалите сини на Пирина,
та да бъде все такава пролет*

в цялата родина!

ЗВЕЗДА

*Звездице ясна, хубава родино!
Ти грееш сред червени знамена,
там дето се люлей морето синьо
и стан издига Стара планина.*

*Звездице ясна, майчице грижлива!
Крила ли имаш, майко, та летиш
със вяра в бъднината си щастлива,
мечтите си в дела да претвориш!*

*Родино моя, майчице любима!
Крила ли имат твойте синове,
та със любов към теб неугасима
превземат неприступни върхове!*

*Ти майка си на смели партизани,
на комунисти с воля от гранит,
които днес с трудолюбиви длани
строят живота светъл и честит.*

*Къде е Димитров да те погледа,
да ти целуне топлата ръка,
да види всяка слънчева победа
и да прошепне: „Да, така, така...“*

*Така, родино хубава и ясна.
Бъди звезда сред хиляди звезди!
Бъди ни най-любима, най-прекрасна.
Ти вечно наша майчица бъди!*

ЛЯТО НАД КОТЕЛ

*Грее слънце над „Разбойна“
и ечи Балкана.*

*Иде стройна
и достойна
пионерска смяна!*

*Лято! Еква планината
с песните любими.
То размята
по земята
котленски килими.*

*Медени фанфари пеят,
в златен лъч огрени,
пламенеят
и се веят
връзките червени.*

*Бор столетник сведе клони
с ясногласи птици
и отрони
милиони
сребърни иглици.*

*В изворите на реката
някой мигом зърва
как се мята
над водата
пъргава пъстърва.*

*Иде вечер, но игрите
още не запират.*

*А честити
край елите
нак деца се сбират.*

*Пионерски огън свети
и виши езици.
А ракети разноцветни
пръскат рой звездици.*

*Люшва се хоро тропливо,
смях и глъч, и радост.
Скачай живо
и играво,
пионерска младост!*

*Поколение сърцато
расне под Балкана.
Всяко ято
е крилато —
наша бодра смяна.*

*Всяко ято сладкогласно
с песни е богато.
Идвай, ясно
и прекрасно
пионерско лято!*

ПЕСЕН ЗА АЛЕНАТА ЧАЙКА

*Аз я помня. Аз я зная.
Аз я виждам и сега.
Чайка, в погледа с оная
тиха болка и тъга.
Малка чайка, златокоса,
тръгнала по страшен път.
През лозята тича боса
и загръща я прахът.
Ах, да можеше да литне!
Облаче прахът да бе,
да я дигне с нишки ситни
горе в синьото небе!...
Малка чайка, златокоса,
тръгнала по страшен път.
През полята тича боса...
Ето, ето го брегът...
Ето, ето го морето
и оная лодка там.
А във лодката момчето
и един юнак голям.
И един юнак — морякът,
той приказен моряк,
дето у дома го чакат
с вести от Русия чак...*

*Чайката ръце разпери.
Не ръце, а две крила.
От гласа ѝ потрепери
беловърхата скала.
— Баткоо. Бягайте! Стражари!
Залп момичето срази.
Стенат морските чукари.*

*Стенат птици и лози...
Досами прибоя падна
чайката на ранина
и погали я прохладна,
тъжна, ласкова вълна.*

*С крясък хукнаха стражари,
страшни в ясната зора,
но морето ги превари —
чайката си то прибра.
И заля я с изгрев ален,
пътя ѝ покри с цветя,
а от изгрева запален
стана ален и тя.
Литна, за да оживее
през тревоги и беди.*

*Днес крилата ѝискреят
върху вашите гърди!*

ПАМЕТНИК НА ЛЕНИН

*Когато скулпторът е ваял
с длетото паметник на Ленин,
то сигурно го е омаял
дъхът на степи заледени,
то сигурно се е заслушвал
във шепота на лесовете,
сибирски вятър го е люшвал,
пропуквали са ледовете, то сигурно са му кънтели
в ушите конските копита,
красноармейци са му пели
и с песен са превзели Питер,
то сигурно срещу двореца
той сам е стрелял от „Аврора“,
че как ли иначе резеца
би могъл сам да проговори?*

*Когато скулпторът изсичал
с длетото паметник на Ленин,
то сигурно го е обичал
с очи от правдата пленени
и дал тогава на границата
живец от своята кръв гореща,
да може всеки да го пита,
да може всеки да го среща;
и дал му поглед, да ни гледа
с очи по бащински присвити
как от победа към победа
ще крачим, без да се наситим,
то сигурно душа му вложил
от своята душа открита —
та как ли иначе ще може
далече да лети границата?*

*И тая скулптура е в полет
с крила, в небето чак опрени,
и тя вестява всяка пролет,
зашото пролетта е Ленин;
и тая скулптура живее
над степи и поля зелени,
зашото ний живеем в нея,
зашото в нас живее Ленин!*

ВРЪЗКИ СИНИ

СБОГОМ

*Щъркели бели
със черни крила,
есен ли, есен ли
тук е дошла?*

*Тя ли люлее
оголени клони?
Тя ли листата
окапали гони?*

*Тя ли събира
ятата ви вече?
Тя ли ви шепне:
— Летете далече!*

*Далече, далече,
далече на юг,
че зимата иде
с виелици тук!...*

* * *

*Сбогом! Прощавайте,
щъркели скъпи!
Пак се върнете,
щом пролет настъпи.*

*Щъркели бели
със черни крила,
чакат ви вашите
родни села!*

ПРОЛЕТ

*Весела пролет, за всички чавдарчета
ти ли запали навред минзухарчета?
Ти ли накичи със бели кокичета
всички момчета и всички момичета?
Ти ли отърси снега от елхиците,
ти ли в зелено обагри тревиците?
Ти ли повика тук пойните птички,
ти ли пробуди добрите пчелички?
Ти ли по пъстрите горски поляни
пак за игри и за песни събра ни?*

*Слънчице, слънчице, грей в небесата —
сграй ни душиците, сграй ни сърцата!*

ЗАЩО

*Растеше тъничко дръвче
пред нашата врата.
Стоеше на едно краче
с коронка от листа.*

*Поливах си го всеки ден
да цъфне с весел цвят.
То бе най-милото за мен
дръвче на тоя свят.*

*Напролет пъстра птичка сви
във клоните гнездце
и весело гласче изви —
запя ми от сърце.*

*А аз я гледах във захлас,
че тя от радост грей.
Дръвчето шепнеше тогаз:
— Пей, мила птичко, пей!*

*Но ти прекрасното дръвце
прекърши днес в зори.
Зашо тъй лошите ръце
не трепнаха дори?*

*Без дом е птичката сега.
Листо подир листо
дръвчето рони и с тъга
те пита то:
— Защо?*

ЗАЛЪГАЛКА

*Мамини очички,
ясни, дяволити.
Мамини ръчички,
чистички,
измити.
Мамини ушета —
раковинки бели.
Мамини крачета,
миг дори не спрели.*

*Мамини очички,
кой ще ви похвали?
— Мама!
Мамини ръчички,
кой ще ви погали?
— Мама!
С приказки, ушета,
кой ще ви развлича?
— Мама!
Ами вас, крачета,
ще ли да надтича
из полето мама?
— Няма!
Няма!
Няма!*

ВРЪЗКИ СИНИ, ВЕЙТЕ СЕ...

*Весели чавдарчета,
хей, ура, ура!
Лятото, другарчета,
каки на игра!*

*Всеки кът в родината
е за нас любим.
В парка, във градината
всички да вървим!*

*Връзки сини, вейте се,
трепкайте, крилца!
Пейте, пейте, смейте се,
румени деца!*

*Сини са балканите
с китната гора.
Хайде по поляните —
всички на игра!*

*Сини са реките ни —
канят ни в зори.
Сини са очите ни,
жадни за игри.*

*Синьо е морето ни
в утринния час.
Синьо е небето ни,
що блести над нас.*

*Връзки сини, вейте се,
трепкайте, крилца!*

*Пејте, пејте, смејте се,
румени деца!*

КОНЧЕТА

*Леко мекият сняг заваля.
Зимни приказки тихо зашушина
над засетите родни поля
и над светлите топли конюшни.*

*Слят в земята, стаени сега,
семената, грижливо отбрани.
Как учудено гледат снега
от конюшнята кончета врани.*

*Първа зима е тая за тях!
Не познават те бялата зима!
Затова им е погледа плах —
страх в очите им блъскави има...*

*— Ех, вий, кончета с плахи очи!
Не плашете се, кончета врани,
че полята снегът заличи,
че облече в премяна Балкана!*

*На конюшнята белия праг
прескочете!
Литнете в полята!
Разсипете звездички от сняг
със копитцата ваши крилати!...*

ЕЛХА И ДЕТЕ

— Елхице,
сестрице,
къде си била?
Във нашата къща
отде си дошла?
— Аз раснах,
пораснах
в голяма гора —
закрилница моя
и майка добра.
Но хора
наскоро
ме взеха оттам,
та мъничко радост
на тебе да дам.
— Елхице,
сестрице
със стройна снага,
във накити цяла
ще блеснеш сега.
И лека,
полека,
щом дойде ноцта
и Нова година
изгрей по света,
във тая
ни стая,
във тоя тих час
със дари ще спре
и при нас
Дядо Мраз!

ЛЕДЕНАТА ВИСУЛКА

Ясно слънчице припече.
Взе да се топи снегът.
— Днес е топло! — мама рече. —
Вадички ще потекат.

А капчукът забърбори:
— Кап, кап, кап. Ще потекат! —
Заговори, замърмори:
— Кап, кап, кап. По път, без път...

През деня играх на двора.
Легнах вечерта да спя.
До среднощ капчука
чука,
до среднощ капчука пя.

Кой го знай кога да чука
и кога да пей е спрял,
но на утрото капчука
като мъртъв бе заспал.

Гледам го — красавец славен!
Кой така го подреди?
Няма тук на него равен —
цял е с ледени бради.

Колко ледени висулки
под капчука си висят!
Наредени като булки,
в белота блестят, блестят!

И усетих страшна жажда.

*Te на вкус дали сладят?
Знам, че от вода се раждат
и на топло се топят.*

*Аз намерих прът на двора
и една от тях свалих.
И не чух да промърмори —
думичка не промълви.*

*Взех я във ръка. С езика
близнах крайчето ѝ аз.
Тя не гъкна, не извика
и... изсмуках я завчас...*

*Ала щом си легнах в къщи
и заспах,
и занемях,
във леглото се обръщах.*

*Колко страх
в съня си брах:
малката висулка в мрака
към леглото ми върви.
От уплаха котарака
чак гръбнака си изви.
Приближава тя до мене,
без мустаци, а с брада,
дълга, дълга до колене
и студена — за беда.
Над леглото ми се спира.
Мята шарени поли
и ръцете си простира —
сипе ледени игли.
Аз от студ замръзвам цяла.
Щипят пустите игли.*

Замълчала,

*занемяла,
сякаш че съм се сковала —
тялото ме вред боли.
А висулката ме гледа
с хладни, ледени очи.
Тя е строга, тя е бледа
и мълчи, мълчи, мълчи...*

*В миг висулката премята
ледената си брада.
Задушава ме в кревата
и облива ме с вода.
Нещо в гърлото ми пари,
а ушите ми пищят...
Где са милите другари
в тоя час да ме спасят?...
Утро е. Очи отварям,
а висулката я няма.*

*Но над мене проговоря
като в сън добрата мама:
— Огън имаш. Как гориш!
В пот потънала си цяла.
Все се мяташ и въртиш...
Ти... висулка ли си яла?
Рекох:
— Да!... — не премълчах.
Всичко, всичко си признах.*

ДАЛЕЧНИ БРЕГОВЕ

НА ПЪТ

*Нашето море е синьо,
а му викат Черно.
То блести като коприна
и е тъй безмерно,
че подириши ли му края —
няма край морето.
Някъде далеч в безкрая
слива се с небето.*

*Нашето море в морета
други се прелива.
Те приличат на полета
от тревица жива.
Само че по тях не бива
пешком да се ходи.
Там по тях разявят грива
горди параходи...*

*На пристанището чака
корабът моторен.
Поздравява ни моряка —
момък мил, отворен,
с риза малко избеляла,
гологлав и едър
и с усмивка разцъфтяла
в погледа му ведър.*

*— С нас на път ли?
По морета
и по океани?...
— С вас, където
флаг раздиплят*

смели капитани.

— Е, добре дошли тогава.

Ето ви каюти.

Всеки да се настанява,

че след пет минути

корабът напуска кея...

„Ex, прости, родино!“

В тоя кораб ще живея

може би година...

Тръгвам в плаване далечно.

Кой кураж би дал ми?

Там, в страни със слънцеечно

и зелени палми

има лъвове свирепи,

тигри кръвожадни!

Там, в онез незнайни стени,

сигурно са гладни.

Виждам ги:

към мен се спускат

с лапа да ме цапнат.

Като ряпа ще ме схрускат,

миgom ще ме лапнат...

Но...

зад кърмата се оцежда

бяла морска пяна,

а от мостика нареджда

строго капитана:

— Ход наляво!

Стоп машини!

Ход напред!

Направо!... —

И шумят водите сини.

Корабът ни плава.

Слънцето трепти, захожда.

Сетен лъч догаря.

*Сива чайка ни провожда
чак навън, до фара.
Тук, зад нас, остава всичко
мило и красиво.
Сбогом!
Пожелай ни, птичко,
плаване щастливо!...*

Нашето море е голямо и страшно, и хубаво. Но на земното кълбо има още по-големи и още по-страшни, и още по-хубави морета от него.

Всичките морета и всичките океани са два пъти по-големи от всичките държави и всичките континенти. Но хората строят железни кораби, плават безстрашно по моретата и океаните и си подават ръка за братска дружба.

Когато нашият кораб „Васил Левски“ премина Босфора и Дарданелите и стигна африканския бряг, спряхме в египетското пристанище Порт Саид. Там се сприятелих с едно момче като вас. За него ще ви разкажа...

АБАК ОТ ПОРТ САИД

*В Порт Саид,
сред рой роднини
корабът ни спря
и о кея
да почине
морен гръб опря.*

*В Порт Саид,
далеч, в Египет,
друга реч звучи.
Жарки над града
се сипят
палещи лъчи.*

*Имам там
приятел верен —
малкият Абак.
Много мургав,
малко черен —
чуден веселяк.*

*Ей го. Среща ме
и вика:
— Господин Харош!
Тоз банан
топи езика...
Имам пълен кош...*

*С „господин Харош“
ме тачи
малкият Абак.
То за него*

*много значи:
хубав, мил и благ!
— Ох, хапни си!
Ай, че вкусен
мой банани, сър!
Знай Абак:
булгар и русин,
наш другар добър...*

*Тук дошъл
във дни проклети
империалист.
Помрачил
със самолети
небосклона чист.*

*Искал той
да им отнеме
слънчевия град,
който още
в древно време
тук сиял богат,*

*който е
гостолюбива
за Суец врата,
който две морета
слива —
да дружи света!*

*— Стой! — тогаз
извикал руски.
Викнал: — Стой! — булгар.
Бомби над града
не пускай,
грозен, стар
корсар!*

*Стой!
Над Порт Саид да грее
мирно слънце пак.
В мир и радост
да живее
в своя дом Абак.*

*— Махнаха се
англичаните,
господин Харош!...
Ти вземи си от бананите,
имам пълен кош...*

*Много мургав,
малко черен —
чуден веселяк
е приятелят ми
верен,
малкият Абак.*

Преди много, много години под палещите лъчи на африканското слънце и под още по-палещия камшик на империалистите египетският народ прокопа Суецкия канал. Този канал е онай тясна ивица вода, която днес свързва Средиземно с Червено море. Оттам минават корабите за далечния Индийски океан. Сто хиляди души загинаха от глад и от бича на империалистите, докато се прокопае каналът. Търговците, които минаваха с корабите си през Суецкия канал, плащаха със злато. Но това злато не беше за египетския народ. То отиваше в бездънните каси на империалистите, които владееха канала.

Когато египетският народ каза на империалистите: „Вън!
Каналът е наш!“ — те започнаха война. Но великият Съветски съюз и другите социалистически държави застанаха на страната на Египет. Враговете на египетския народ свиха бойните си знамена.

Затова всички бедни египтяни обичат Съветския съюз и България, затова с радост говорят за нас.

Но империалистите винаги са врагове на бедните и нещастните, винаги ламтят за богатства. Те въоръжиха Израел и го подтикнаха да нападне арабските страни, които живеят около Червено море и Суецкия канал. В тази война той завладя чужда земя, пороби свободни народи, разруши цветущи градове, проля невинна човешка кръв.

Къде е мойт малък приятел Абак? Аз не зная. Но вярвам, че е жив и здрав, както вярвам, че е жива и здрава и мъничката Лейла, която живее в градчето Суец.

ЛЕЙЛА ОТ СУЕЦ

*Колко хубави звездички
над Суец видях,
но най-хубава от всички
Лейла е сред тях.*

*Лейла, Лейла,
с кожа медна
Африка те надари.
Щом в очите ти погледна,
Африка сред тях гори.*

*Твойта майка грамотата,
Лейла, не позна,
но на тебе свободата
дава светлина.*

*Лейла, Лейла,
със букварче
тръгваш рано, във зори,
тичаш босичка, макар че
пясъкът под теб искри.*

*Нявга татко ти робувал
на жесток паша.
Свободата днес дарува
всеки от душа.*

*Лейла, Лейла,
медна птичко,
приказен е твоят дял.
Твоето е в Египет всичко
край Суецкия канал.*

Не, не ме нападнаха нито лъвове, нито тигри в пустините и джунглите на далечните южни страни. Но там има зверове — по-кръвожадни и по-жестоки от тях. Това са английските и американските империалисти, които безмилостно проливат кръвта на народите. Лъвовете и тигрите нападат само когато са гладни. Империалистите винаги са гладни.

Има един малък, но храбър народ — аденският. Неговата родина доскоро беше под английското робство. С кръвта си ден след ден, час след час неговите смели синове изкупиха свободата си. Но когато нашият параход спря на пристанището на Аден, там свободата още не бе изгряла...

Аз не видях малкия Сабир. За него ми разказаха други, хора и аз ще ви предам техния разказ...

САБИР ОТ АДЕН

*Много малък е Сабир,
много малко знае:
хляб да има — трябва мир,
само мир! Това е!*

*Но във родния Аден
има англичани.
С автомати нощ и ден
бродят зли тирани.*

*А където те са, там
е беда голяма.
А където те са, знам:
мир и хлебец няма!*

*Хей, море, вдигни вълни
гневни и пияни.
В черна ярост погълни
белите тирани!*

*Много малък е Сабир,
много малко знае:
хляб да има — трябва мир,
само мир! Това е!*

*Но в бедняшкия коптор,
в мръсната постеля
бял войник с помътен взор
татко му простреля.*

*Не прокле Сабир на глас
мъката ужасна,*

*но от тоя страшен час
той завчас порасна.*

*На аденската скала,
над града високо,
скрит от вражсите дула,
издълба дълбоко:*

*„Врагове, и нощ, и ден
дирим ний отплата!
Под краката ви в Аден
ще гори земята!“...*

*И гори, защото в бой
влизат и децата.
Сигурно Сабир — и той —
брани свободата.*

*В тъмна нощ британец млад
някъде загива.
Някъде Сабиров брат
вражса кръв пролива.*

*И ще дойде тоя час,
час на свободата.
Ще запеят с пълен глас
на Аден децата.*

*От скалата сам Сабир
весел ще огледа
цялата аденска шир,
сгряна от победа.*

*Има щастие в света,
радост на земята,
щом дошла е пролетта
в крак със свободата!*

Има в Индийския океан, близо до азиатския бряг, остров с име Цейлон. Целият остров е една държава, която някога също се назаваше Цейлон, а сега носи странното име Шри Ланка. И нейната столица носи странно име: Коломбо. Странни са имената и на хората там. Например момиченцето, с което се запознах в Коломбо, се нарича Сенанарава. Чудно, нали?

Богат е остров Цейлон. Трудолюбивите му жители отглеждат ориз и прочутия в цял свят ароматен цейлонски чай. А добри, кротки слонове им помагат в тежката работа. Те заместват големите кранове, с които в нашата страна пренасяме товари.

Империалистите са изгонени от тази страна, но богаташите и чифликчиите не са. Има трудолюбив народ, но има и богаташи лентяи, които ограбват народния труд. Има трудолюбиви слонове, които честно изкарват прехраната си, но има и слонове лентяи, за които се грижат много свещеници. Разхождат ги гордо по улиците на Коломбо, облечени в мантии от коприна, обшита със злато, сребро и скъпоценни камъни.

А Сенанарава? Сенанарава и много други като нея трябва да просят, за да преживяват.

СЕНАНАРАВА ОТ ЦЕЙЛОН

*Има още беднотия,
мъничка Сенанарава.
Има още немотия
и в богатия Цейлон,
та ръчица за просия
ти протягаш, но не дава
богаташът ни рупия,
а си нямаш и подслон.*

*Тежко крачи по площада
и хобота си подмята,
и земята без пощада
тъпче оня дядо слон,
дето става, дето сяда
в диаманти и позлата,
никога от глад не страда,
че го храни цял Цейлон!*

*Ти си малка, черна птичка.
Гледаш на света с почуда:
— Буда, няма ли лъжичка
бял варен ориз за мен?...
И протягаш ти ръчичка.
Тлъстият, охранен Буда
не промълвя нито сричка,
а усмихва се блажен...*

*Много Буди! Всеки дреме
из пагодите в Коломбо.
Нека дремят! Мирно време
да цари и над Цейлон.
Своя дял ориз да вземе*

*всеки. Атомната бомба
да не сее черно семе —
да получиш ти подслон.
Ще си иде тя, бедата,
мъничка Сенанарава.
Ще изгрее свободата,
ще си имаш сто мечти.
Със букварче във ръката
ти ще тръгнеш и тогава
тя — науката крилата —
с ласки ще те приюти.*

Златни са далечните брегове на Индонезия. Няколко хиляди острова, нанизани като изумрудна огърлица сред Индийския океан, дават богатствата си, за да живее индонезийският народ сито и щастливо. Но много години холандски колонизатори отвличаха тия богатства и трупаха печалби. Индонезийците умираха от глад, а бичовете и куршумите на белите напояваха с кръвта им родната земя. Надигна се този деветдесетмилионен народ, за да тръгне по светлия път на правдата.

Когато бях там, в столицата на Индонезия, Джакарта, мой приятел стана пионерът Андѝ. Той носеше червена връзка върху бяла риза и всяка сутрин ходеше на училище.

Какво прави сега моят приятел Андѝ? Други хора, военни, слуги на империалистите, избиват сега най-верните синове на Индонезия — комунистите. Зелените палми, натопили нозе в сините лагуни на индонезийските острови, плачат над техните гробове...

Какво прави моят приятел, пионерът Андѝ?

АНДИ ОТ ДЖАКАРТА

*Мойта географска карта
миgom оживя:
жълти пламъци в Джакарта
вятърът разва.*

*Над морето литва чайка
в синьото небе,
а индонезийска майка
черна пръст гребе*

*и заравя тя в земята
своя първи син.
Беше ѝ отмяна свята,
беше ѝ един.*

*Там на пост пред всяка къща
пази зъл войник.
Робството отново връща
острията му щик.*

*В тоя град на остров Ява
имам скъп другар.
Где ли той сега стаява
моят ален дар?*

*Връзката от жарка свила
с теб ли е Анди,
зной, тиранът няма сила
да те победи.*

*Засияваш в мойта карта
ти като герой.*

*Ти си някъде в Джакарта
Олег Кошевои.*

*А до тебе крачи Зоя,
крачи и Гайдар.
Винаги е нужен в боя
смел, добър другар.*

*Пак ще дойде свободата,
тая свобода —
смела, силна и крилата,
с огнена звезда.*

*Тя, Андъ, бедата пръска.
Иде тя! Лети!
Своята червена връзка
пак ще вържеш ти!*

Тези стихове са тъжни, защото много мъка има още по света, а докато има мъка, ще има и тъжни песни. Ще секнат те, когато навсякъде изгрее свободата и робството секне. Ще останат само като спомен, да не се забравя, че някога е имало мъка, и да се цени свободата.

ХАЙДЕ ДА СЕ ПОСМЕЕМ

ПИОНЕРКА ИЛИ ЦВЕТЕ

*Две очички
китчици,
сякаш са мънистени,
две косички
плитчици
с панделки батистени.*

*Две ушички
мънички
с обици калаени,
две ръчички
тънички
с десет гравни ваяни.*

*На вратлето
беличко
люшкат се герданчета,
а кръстлето
целичко
стягат три коланчета.*

*В пръстени
пръстлетата
с камъчета алени.
В чехлички
крачетата
със папулки шарени...*

*Нагласи я мамчето
и тогава Анчето
сяда на диванчето
във ръка с романчето.*

*И зачита Анчето.
Пише във романчето
как помага Данчето
всеки ден на мамчето.*

*Но не прави Анчето
също като Данчето,
ами на диванчето
си чете романчето.*

*Пионерка ли е тя,
или пък растение?
Аз за тоя род цветя
правя предложение:*

*всички да ги посадим
във саксии глинени,
после да ги подредим
зад стъкла витринени,*

*да растат, да порастат
приказни растения,
но дано да не дадат
други поколения.*

СТОЯНКА СЕ ТРУДИ НА СЯНКА

*Ex, че над лагера слънце пече,
нишки сребристи и жарки тъче,
а във палатката, скрита на сянка,
кротко лежи и си бъбре Стоянка:*

*— Ох, ако беше прохлада навън,
нямаше тъй да ме кара на сън.
Щях да запретна ръкави завчас,
щях да се хвана на работа аз.
Щях да нарежа картофи за стола,
щях да помогна на дядо Никола
вкусна чорбица да сготви със лук.*

*Как я обичам! Да имаше тук,
бих си похапнала даже сега.
Няма. А мен ме обзема тъга,
демо тъй силно припича навън,
демо туй слънце ме кара на сън.*

*Тъй във палатката бяла на сянка
кротко лежи и си бъбре Стоянка.*

*Облаци слънцето скриха веднъж.
Вейна прохлада. Заката и дъжд.*

*В малката бяла палатка на сянка
пак си лежи и си бъбре Стоянка:
— Ex, да не беше тъй хладно навън,
нямаше пак да ме кара на сън.
Щях да запретна ръкави завчас,
щях да се хвана на работа аз.*

*Щях да нацепя дръвца на готовча,
щях да умеся тогава погача,
после, когато се тя изпече,
щях да отчуя от нея парче,
щях да си хапна със сиренце сладко,
щях да повикам и Пенка, и Владко,
и всички, които обичат погача...*

*Да, ала няма дръвца за готовча,
зашпото сега е прохладно навън,
а щом е прохладно, ме кара на сън...*

*Така в палатката бяла на сянка
през цялата смяна се труди Стоянка.*

*Не хапна погача, чорбица със лук
и... нашата приказка свършива дотук!*

СЪРДИТКО

*Елате в село Белорек
да видите картина:
сърдит е Снежният човек
на Старата година.
Той вежди чупи, бърчи нос,
към нея гледа строго.
Реди въпрос
подир въпрос —
ядосал се е много.*

*— Изглежда, че не си добра,
щом тръгваш тъй оттука.
Защо, кажи, не си прибра
злините и боклука?
— Злини ли? Как?
Боклук ли? Как?
Какво си тъй наежсен?
Но мръщи вежди, удря крак,
криещи човекът снежсен:
— Не са ли двойките злина?
Не са ли за боклука?
Вземи ги в твоята шейна!
Не ги оставяй тука!
Вземи двойкарите, а с тях
ленивите момчета,
че станали са те за смях
на птици и прасета.
Нима ще си останат тук
немирниците, дето
заплашват всекого с юмрук?...
Хвърли ги във морето!
Засмя се Старата година,
качи се във шейната*

*и викна: — Аз като замина,
оправяй ги с метлата!*

РАЙКО МНОГОЗНАЙКО

— Знам бе, знам бе, знам бе, знам.
Аз професор съм голям.
Хищна птица е кълвача.
Слонът двеста метра скача.
На дърво расте пипера.
Бяла мечка срещнах вчера.
Вълците са тревопасни,
а пък зайците — опасни.
Гъбите са минерали
с цветове като кристали.
Мечките са витороги,
а бизоните — двуноги.
Жабите ядат банани,
мравки се ловят с капани.
Китовете ходят боси,
кенгуруто шапка носи.
Враната е пойна птица,
тигърът пасе пшеница.
— Ех, че, ех, че многознайко
е съгласникът ни Райко.

НЕОБИКНОВЕНО СЪСТЕЗАНИЕ

*Тая сутрин още в тъмно
Снежният човек
се провикна:
— Е, хей, съмна!
В село Челопек
днес ще има състезание
в чест на Дядо Мраз.
Хайде идвайте! Внимание!
Съдия съм аз!
Със шейните пръв на спускане
кой ще е, не знам,
но при падане и друскане
рев да няма там.
За награда на юнаците
ще раздам метли —
да си изметат калпаците,
пълни с двойки зли.
Ще им дам и от тупалките,
плетени за прах,
на лентяите седалките
да отупат с тях.
Хей, не гледайте оплезени!
Кърпички за вас,
мамини синчета глезени,
носи Дядо Мраз.
В тях да плачете и мънкате,
че навън е студ,
че са много тънки кънките
и крепят ви с труд...*

*Ето, вече обед стана.
Снежният човек*

*кани всички на мегдана
в село Челопек.
Вика той, крещи:
— Внимание!...
Но... не знам, уви!
На такова състезание
кой ще се яви?*

КУКЕРИ

*Писна гайда на мегдана,
заруча кавал.
Думна тъпан и захвана
весел карнавал.*

*Първи кукер — Мързеланко —
е добър гайдар.
Втори кукер — Лапаланко —
днес е тъпанар.*

*Трети кукер — Цапаранко —
свири на кавал,
а четвърти — Неразбранко —
гъдулар е цял.*

*Де бре, дявол да ги вземе!
Думкат, свирят все
и разбудиха без време
село Снимисе.*

*Куп момичета, момчета
надойдоха там —
всичките от първа чета,
чета „Спя и ям“.*

*Тесен стана им мегдана
плеснаха с ръце,
всеки тупна с крак, захвана
весело хорце.*

*Мързелани, Цапарани
са един до друг.*

*Лапалани, Неразбрани —
всички те са тук.*

*Поспалани, Забравани
скачат, удрят с крак,
а Сърдитковци отбрани
викат:
„Хайде, пак!“*

*Хубаво хоро се вие.
Ох, хоро добро.
Но... не хващайте се вие
на това хоро!*

МАРТЕНИЧКИ

*Баба Марта много ви обича.
А и вий обичате ме май.
С мартенички днес ще ви накича
тъй, по стар народен обичай.*

*Хайде, Поспаланчо, взимай тая.
Има тя будилник с меден глас.
Окачи я в спалната си стая,
да те буди заран в ранен час.*

*А за теб, Ленивко, на лопата
мартеничката ще забода.
Стига се изтяга на кревата.
Леността е много зла беда.*

*Ето, Рошло, мартеничка сладка.
С гребенче я искаш ты, нали?
Да реди косицата ты гладко
и да реши, без да те боли.*

*Разни глезли мамини. За всички
аз ще се погрижа от сърце.
Мартенички с меки ръкавички
имам тук за вашите ръце.*

*С тях ще бъде работата друга.
Маникура ще ви пазят те.
Няма да ви го повреди струга.
Може с тях дори да се плете.*

*А сапунът? За кого остана?
Ах, за тебе, Мърльо непознат.*

*Не вреди сапунената пяна —
вредно е да ходиш с мръсен врат!*

*Баба Марта много ви обича.
Баба Марта много е добра.
С мартенички днес ще ви накича,
но...
зашо не викате „ура“?*

*Нещо сякаш че сте наскърбени!
Хайде, не тъгувайте сега;
всичко бе измислено от мене,
всичко туй е просто на шега...*

СНЕЖНИЯТ ЧОВЕК И ПАНТЕЛЕЙ

*От училище се връща
пала вият Пантелей.
Във кожуха се загръща,
тича да се позагрей.
Но се спира на площада
неспокойното момче.
На съседската ограда
гледа: кацнало врабче.*

*Жадно,
гладно,
омърлушен,
от комините опушено,
и му е студено много,
и под вежда
то поглежда
строго.*

*Чантата в снега запраща
пала вият Пантелей.
На врабченето изпраща
топка сняг, да го „загрей“.
— Чик-чирик! — далеч отлита
оскъренето врабче.
Към речицата извита
крачи лошото момче.*

*Над реката — мостче малко,
а на мостчето — дете.
То от страх поглежда жалко
и крачката си плете.*

*Ха, ха, ха! Ще се подхлъзне
и надолу ще се плъзне,
ще забие нос в леда.*

*Под леда
пък за беда
е студената вода!*

*Но да падне му помогна
Пантелей — „добър юнак“.
От плача му се не трогна —
здраво му подложи крак...*

*И върви си по-нататък,
и си свирка, и си пей.
Сто бели по пътя кратък
сам извърши Пантелей.*

*Пет фиданки счупи той,
а стъкла — иди ги брой!
Три деца в снега събори,
грубо с две жени говори.
И какво ли той не стори?
Спори,
бори се,
бърбори
и прескача в чужди двори.
Миг след туй, подвижен, лек,
спря пред снежния човек.*

*Снежният човек направа
бе на майсторска ръка.
Имаше перчем от плява,
имаше дори крака.*

*Здраво той на тях стоеше
там от вчера вечерта.*

*Въглени-очи въртеше.
Гледаше щастлив света.*

*Но когато забеляза
пакостника Пантелей,
килна капата си — ваза,
рече: — Лошотия, брей!*

*Пантелей обаче смело
взе му морковчето-нос,
тупна снежното му чело,
каза му: — Защо си бос?*

*Трябва някакви опинци
хората да ти дадат.
Трябва даже и със клинци
здраво да те подковат...*

*Трябва после със метлата
вред снега да изметеш,
да не кажат в махалата:
„Даром хляба ни ядеш!“...*

*Не изтрай на шегата
белоснежният добряк,
а замахна със метлата,
после пак... и после пак...*

*Па подскочи и подхвана
пакостника Пантелей...
Стана тя, каквато стана!
Много лоша стана, брей!*

*В сняг овалияни, и двама
се търкалят надалек.*

Гледай: Пантелей го няма,

няма снежният човек...
Топка бяла,
снежна цяла,
все лети и все не спира,
все лети и сняг събира,
селския мегдан мете
и расте, расте, расте.

А след нея тичат псета,
тичат селските момчета,
тичат млади,
тичат стари
през огради,
през дувари...

Вън от село чак я спряха
и край нея се събраха.
Със лопати и със вили,
без да жалят труд и сили,
топката от сняг разбиха —
Пантелей от плен спасиха...

ПРИКЛЮЧЕНИЯТА НА ЯНКО ПАТИЛАНКО

ПРИКЛЮЧЕНИЯТА НА ЯНКО ПАТИЛАНКО

ПЪРВО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

*В тая стая що ли става?
Чудно! Тихо е във клас.
Сам задачи си решава
всеки и не чуваш глас.
Питате ме как така ли?
Погледнете оня чин.
Затова ли?
Затова ли?
Липсва там герой един.*

*Липсва Янко. Днес е в къщи.
Болен е, затуй лежи.
Болен е, затуй се мръщи.
И лежането тежи.*

*Вчера сутрин ранко-ранко,
със шейната подръка,
тръгна Янко Патиланко
към скованата река.
Линка рече му:
— Почакай!
Днес ледът е отънял...
Янко викна:
— Я не врякай! —
и се спусна посинял.
А след него хукна Белка.
Хукна тя с тревожен лай.*

*Храсна ледена постелка,
спука се ледът... и край!*

*Янко цял се вкаменява:
— Ох, студено!
Пооомощ, хей!
Белка тегли му ръкава:
„Щур ли си? Излизай, бреј!“*

*И сега?...
Лежи си в къщи.
Греетам носа си син.
И въздиша, и се мръщи
на горчивия хинин...*

ВТОРО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

*В тая
стая
днес е шумно.
Янко, Янко си е в клас.
Той подсказва сладкодумно
от чина си с ясен глас:
„Ихти... ихти... иозаври.
Ето снимка тук дори...“
От дъската слуша Ставри.
Май че ще изкара три...*

*Но учителят, изглежда,
чу чудатите слова.
Той над Янко се навежда:
— Казваш: снимка е това?*

*— Да... В учебника...
картинка
на ихтиозавър чер...
Снимал я е тая снимка
прапрафоторепортър...*

— Браво, Янко! Във водата

*как е влизал тоз юнак?
— С акваланг. И с апарат
снимки правел:
щрак,
щрак, щрак!
После в къщи си отивал.
Там пък с други апарат
ги копирал и промивал
и ги пращал за печат...*

*— Тъй... А учените прости
мъчат се по начин стар.
Te по изкопани кости
очертават всеки звяр.
Де ти акваланги, братко,
във ония векове?
Или хора?...
Но накратко:
трябва да ти пиша две!*

ТРЕТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

*Янко с бляскавата брадва
рече да сече дърва.
Мама много се зарадва,
след като това разбра.
Но... дървата щом погледна
Янко, струпани навън,
той на дънер гnil приседна
и потъна в сладък сън...*

*И нали си е мечтател,
и нали си е техник,
вещо нашият приятел
чудо сътвори във миг.*

*От бурми и ламарина
с малко труд и с много пот*

*два-три пъти се прозина
и направи цял робот.*

*После даде му задача:
— Грабвай брадвата! Цепи!
И роботът заподскача:
хряс,
хряс,
хряс!...*

*А Янко спи.
Свършиха дървата в двора,
стана на трески стобора
и на къщата вратата,
и бюфета,
и кревата...
— Лелее! — викна мама.
— Синко,
даже новите ти ски
тоя шантав ламаринко
ще превърне на трески!
Скочи Янко и си рече:
— Ясно!
Сън било това!...
Грабна брадвата,
насече
сам за кухнята дърва.*

ЧЕТВЪРТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

*Има Янко Патиланко
много мил, добър другар —
като него бърборанко
и дрънкало,
и клюкар.*

*На чина зад него сяда
и на клюките е склад.
Янко пък по тях сипада —*

все обръща се назад.

*Класният цял час се труди
нов урок да предаде.*

Как

*човечецът се чуди
ред в класа да въведе.*

*Как от тия дрънколани
работка да продължи.
Не помагат тук закани.
Ах, главата му кръжи!...*

*Става му от яд горещо.
Нощем го не хваща сън.
Но...*

*веднъж се сети нещо:
хукна посред час навън.*

*А след малко се завърна
той, от щастие обзет —
носи, радостно прегърнал,
някакъв голям пакет.*

*И пред двамата бъбрици,
без да закове пирон,
свърза кабели и жици
и...*

*монтира телефон!
— Ето — рече, —
говорете!
Бърборете си безспир.
Но на други не пречете!...*

Тъй в класа настъпи мир.

ПЕТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

*Тази сутрин Янко рече:
— Хайде, Белке, на урок!
Трябва да научиш вече
тоя парашутен скок!...
Белка завъртя опашка
радостна, че ще лети.
А от стъклена чашка
Янко с мяко я гости.
Взе чаршафа от кревата.
Парашут измайстори.
Върза Белка за краката.
Захарче ѝ подари.
(Пада ѝ се, че го слуша,
че го гледа все в очи...)
И на клонестата круша
с Белка той се изкачи.
Но отде дойдоха тия
върли ветри,
бурни хали,
демо като бесни вият
буйни вихри на спирали,
та отнесоха в небето
двамата парашутисти,
та ги спуснаха в полето
сред тръннак и лануни листи!
Пак са читави и здрави.
Само демо браха страх...*

*Със запретнати ръкави
Янко днес пере у тях.
Наказание сурово.
Пада му се.
Няма как.
Трябва тоз чаршаф отново
бял да стане като сняг!*

ВЕСЕЛ ЗООПАРК

ХИПОПОТАМ

*На басейна
в средата,
натопил се
във водата
и разхлажда си се там
стар,
дебел
хипопотам.
За това, че той е там,
викат му
ХИ-ПО-ПО-ТАМ,
а когато дойде тук,
той ще е
ХИ-ПО-ПО-ТУК!*

ЖИРАФА

— Хей, Жирафке,
дълговрата,
я си наведи главата —
да ти кажа на ушето
нещичко за чично Слон...
Чуваш ли ме?
— Чувам аз,
но не пътувам
по шосето
със файтон...
— Чуваш!
Само се преструваши.
Стана чично Слон
файтон...
Ясно!
Трябва телефон!

НОСОРОГ

— *Носорог,
рогонос!*
*Имам аз един въпрос:
за какво ти трябва рог?*
— *За какво ли?*
*Че без рог
няма да съм
но-со-рог!*

ПАПАГАЛ

*Днес на Попка, папагала,
дадох шепа слънчоглед.
Той закряска:
— Ала, бала!
Ти си влязла без билет!
— Аз не съм ти „ала, бала“
а пък ти си късоглед,
щом не виждаш,
че съм дала
две парички за билет...
Ала Попка:
— Ала, бала,
ала, бала, ала, бал...*

*Що да сторя?
Папагалът
си остава
ПА-ПА-ГАЛ!*

ФЛАМИНГО

*Фламингото
защо ли
е с розови пера?
Дали се къпе сутрин
във розова зора?
А шията му дълга
на панделка прилича.
Дали ще мога с нея
и аз да се накича?*

МАРАБУ

*Гледам марабуто.
Тъжно все стои.
Мрачно и надуто,
страшен план крои:
във торбата кожена,
демо е под клюна му,
има сабя сложена,
там е и бастуна му.
Ще извади сабята,
ще заколи жабата.
А с бастуна —
пата-кюта —
ще натупа
всички марабута...*

*Сърди ми се марабуто,
че е още необуто.*

ПАУН

*Паунът разпери
огромно ветрило
и блъскат по него
мънички слънца.
Паунът се пери,
от ярост трепери.
Недейте се плаши
от него, деца!
Той тъй се преструва,
надува
кълвун...
Такъв е дебелият
глупав паун...*

КАМИЛА

*Снимах
едногърбата камила,
но, изглежда,
мръднала е тя.
Кака тая снимка
проявила
и ми я показа вечерта.
Гледам:
едногърбата камила
с втора гърбица
се е сдобила...*

ГЕРОИТЕ СА МЕЖДУ НАС

ОТНОВО НА УЧИЛИЩЕ

Снощи мама ми изпра и изглади пионерската връзка. Вързах я на врата си тая сутрин и се видях в огледалото. Много ми отива. Домъчня ми, че цяло лято не се сетих за нея, и леко я погалих с ръка.

В чантата си сложих всички учебници и тетрадки. Няма да ми трябват още от първия ден, но нищо. Не тежат кой знае колко много.

Баба ми пожела „с бога напред“, но аз не ѝ останах длъжен. Казах ѝ, че нейният бог много е изостанал и нямам никакво намерение да се влача с неговата помощ на опашката.

— Атеист и безбожник! — каза ми тя, а аз ѝ отвърнах, че е „религиозна заблуда“ и „суеверна безпомощност“, с което много я огорчих.

Обичам и уважавам баба си и тя ме обича, но на религиозна тема сме на нож. Не ѝ прощавам.

Мама плисна пред мен менчето и ми пожела да ми върви през цялата година като по вода. Виж, това не е суеверие, а хубав народен обичай. Пък и водата не е безпомощна като бабиния бог, чиито дела никой не е видял. Тя служи за миене, за пиене, дава живот на растенията, кара електроцентрали и произвежда електричество, за да ни е светло нощно време. Затуй смело нагазих в локвата и тръгнах на училище.

— Букета! — извика след мене мама и хукна да ми го донесе.

Как се сети! Нарочно го бях забравил. Букетът беше предназначен за учителката. Мама е на мнение, че в първия учебен ден всеки трябва да ѝ занесе цветя. А аз съм на мнение, че това е момичешка работа. Но нейсе — взех букета...

По пътя за училище видях една голяма кофа за смет. Тъкмо щях да запокитя в нея цветята, пред мен се изпречи Васко — и той с цветя в ръка. Вместо да му кажа „здравей“, смутено започнах да оправям цветята и да късам по-увехналите листенца. Гледам, и Васко прави същото и гузно се усмихва.

— Какво? За класната ли?

— За класната — отвърнах. — Само че някои листенца малко се поувехнали, та рекох да ги почистя.

— И аз — рече Васко. — То много не ми се носеха, ама мама, като рекла: „Ще ѝ занесеш, та ще ѝ занесеш“... Няма как.

— Няма как — въздъхна и аз. Разбрах, че и той имаше намерение да хвърли букета си в кофата...

Пред училищната порта срещнахме класната. Като ни видя, така радостно се засмя, така весело плесна с ръце, че чантата ѝ падна на плочника, а ние с Васко се ухилихме до уши.

— Ой, какви хубави цветя! Какви букети! За мене ли са?

Ние с Васко, доволни, че ще се отървем навреме от букетите, побързахме да ѝ ги дадем.

— За вас, за вас — избърихме и двамата.

А тя, като ни запрегръща, като ни зацелува... Мама не ми се е радвала толкова, когато ѝ занеса шестица.

— Значи не сте забравили класната си... Добрите ми... Дечицата ми...

Правичката да си кажа, никога не съм забравял нашата класна. Тя е толкова добра, че има какво човек да си спомня за нея. Но никога не съм си и помислял дори, че едни цветя ще я зарадват толкова много. И наум си обещах, че докато има цветя в нашата градина, всяка сутрин ще ѝ нося по един букет. Нищо, че това е момичешка работа...

Скоро ни видяха и другите от класа. Втурнаха се, запрегръщаха учителката и след малко тя цялата стана един голям букет — не се виждаше вече от цветя...

После посрещнахме първолаците, раздадохме им подаръци, а като влязохме в клас, всеки разказа как е прекарал лятото...

Ех, хубава е ваканцията, но от училището няма нищо по-хубаво...

ЛЕТЯЩАТА ШЕСТИЦА

Съвсем неочеквано Янка получи шестица по история. Като седна на чина, отвори бележника си, приглади го с длан, да не се затваря сам, и до края на часа не отмести поглед от шестицата. Много хубаво пишеше учителката по история цифрите. Като птички ги рисуваше. А особено шестиците. Да гледаш — да им се ненагледаш.

В къщи радостта беше безкрайно голяма. Янка я показва най-напред на мама. Мама остави точилката и както си беше с набрашнени ръце, залепи ги за Янкините бузи и я целуна по челото:

— Ох, на мама умницата! И тя знаела да учи и шестици да получава. Да ми растеш, да ми порастеш и по всичко да имаш шест.

Като се върна от работа, татко донесе за Янка един голям шоколад. Мама му беше казала по телефона за шестицата и той бързаше да зарадва дъщеря си.

Татко сложи очилата си, взе разтворения бележник и завъртя един хубав подпись в правоъгълната кутийка, където пишеше: „Родител или настойник“.

— Браво! Всичките кутийки на бележника да напълниш с шестици!

Само Тончо, по-малкото братче на Янка, не се зарадва никак.

— Хе! Голяма работа! — рече той. — Получила шестица в годината веднъж и сега ще й даваме специални почести. Това е нейно задължение. В изискванията пише: „Бъди примерен ученик!“ А това значи редовно да учиш за шестици...

— Ти не се меси! — сгълча го майка му. — На тебе ти е лесно.

Но Тончо продължи да се меси.

— Аз — каза той — искам да ми донесете пет шоколада. Пет пъти съм изпитван през третия срок и имам пет шестици...

Майката прегълтна думите си, а таткото виновно наведе глава. Тончо говореше истината. В къщи така бяха свикнали с неговите шестици, че вече не им правеха впечатление. Знаеха си, изпитват ли го, шестицата му е сигурна. Това си беше някак в реда на нещата и никой не мислеше, че Тончо заслужава шоколад.

Както и да е, разговорът за Янкината шестица завърши. Тя си изяде шоколада, като отчупи едно мъничко парченце и на брат си. Но от този ден не отвори историята. И защо да я отваря? Нали веднъж получи шест?

Понякога другарката задаваше въпроси. Децата вдигаха ръце да отговорят. Само Янка се свиваше на чина.

— Я нека Янка да каже — кимваше към нея учителката.

Янка се надигаше от чина си, но нищо не казваше. Не казваше не защото не искаше или защото беше сърдита. Чисто и просто не знаеше.

— Не учиш, Янке, не учиш! — кореше я учителката. — Ще ти отлети шестицата.

И един лош ден... Да, този ден беше лош, макар че не беше петък, макар че Янка не срещна поп и макар че... Та в един лош ден шестицата отлетя. И там, в бележника, учителката нарисува една двойка. Нарисува я така, както само тя умееше да рисува цифрите — също като птичка. Но тая птичка не зарадва нито Янка, нито баща ѝ, нито майка ѝ. Нежелана беше тая птичка и тя сякаш постоянно чирикаше:

— Янка не учи. Янка не знае история.

Мама ахка, охка и плака. Янка ѝ пригласяше. Татко не донесе шоколад, не сложи очилата си и не завъртя хубав подпись в правоъгълната кутийка, където пишеше: „Родител или настойник“. Само Тончо, който в този ден бе получил шестата си шестица, рече:

— Така е то: имаше си хубаво птиченце, а не можа да го опазиш. Гледай си сега грозотията.

После си взе футбола и като излизаше навън, добави:

— Няма ли да ѝ купите пак шоколад?

ОТКРАДНАТИ МИНУТИ

Морето е тъмнозелено и сърдито, и страшно. По гребените на вълните се гонят бели пенести зайчета. Те нямат ни ушета, ни крачета, а все пак подскачат, прескачат се. Изчезват, появяват се, пак изчезват. Също като истински зайчета. Хоризонтът е близко, много близко. Той е отрупан със сиви, опушени облаци. Отнякъде изскача тежка гемия с жълти, ръждиви платна. Вълните я подемат като бадемова черупка. Накланят я така, че се вижда цялото ѝ дъно — двете ѝ мачти загребват вода с върховете си. После пак я изправят и отново я накланят. Сякаш им е много радостно да си играят с нея. Малки, смешни човечета като оловени войничета стоят заковани за палубата и не помръдват. Гемията се накланя — и те се накланят. Гемията се изправя — и те се изправят. Още миг и тя се изпълзва от палавите лапи на вълните, прави полуокръг край каменния вълнолом на фара и влиза като победител в тихите води на пристанището. Едва сега човечетата се раздвижват, разтичат се по палубата. Въжетата в ръцете им приличат на тънки нишки от макара. Платната леко се плъзват надолу и мачтите остават да стърчат грозни и голи. Оловените човечета събличат жълтата дреха на гемията...

Яни може с часове да гледа морето. Прозорецът на неговата стая е направен така, че оттам всичко се вижда. Щом сутрин отвори очи, пред него се открива то — голямо, необятно, примамливо. А как го обича той! Това море, което е напоило с горчиво-соления си дъх всички вещи в стаята, което всеки миг е по-различно и всеки миг похубаво? Нима може да има живот там, където няма море? Та какво са планините и горите без море!

Яни има да учи. Яни има домашно по аритметика. Но морето краде от часовете му. Откога е станал. Още млечната мъгла не бе се вдигнала над водите, още тревожният вой на сирените в морските шамандури предупреждаваше корабите:

— Тууу-ту-ту. Тук има скали... Тууу-ту-ту. Тук е плитко!...

Млечната мъгла отдавна се дигна. Сирените отдавна замълъкнаха. А Яни едва е прочел три пъти урока от една страничка. За три часа — три пъти! По една страничка на час. Къде отидоха трите часа?

— Кой ми ги открадна? — пита се Яни.

— Морето! — отвръща му някой.

— Аз! — признава си морето. — Но виновно ли съм аз? Къде да се скрия от тебе? Толкова съм голямо...

Яни се усмихва:

— Ех, морето. Че какъв крадец е морето? Може ли да му се сърдиш за такава кражба?

Яни става и дръпва пердeto на прозореца. Щом морето не може да се скрие от Яни, Яни ще се скрие от морето. Но... какво ли предава радиото? Ръката му почти несъзнателно включва радиоапарата. Докато момчето седне и разлисти учебника, от високоговорителя се понася тиха валсова мелодия.

— Чудесно! — казва си то и зачита урока.

Очите му се движат по правите редици на буквите, а ушите му ловят мелодията. Приятен женски глас запява текста и Яни, без да ще, започва да слуша и него:

Ех, минути, малко се поспреме!

Часове щастливи, не летете!

— Да можеше така! — въздиша Яни. — Спри времето, пък играй, разхождай се, зяпай. Омръзне ли ти — пусни пак времето, после седни учи и върви на училище. Но... Няма да я бъде тая...

Става и изключва радиото. Той знае, че радиото, също като морето, обича да краде от времето му. Сяда пак да чете, но на вратата пъква сивата ушанка на Коста.

— Хей, зубрач! Хайде затваряй учебника! Всички сме се събрали...

Яни затваря учебника, нахлупва шапката си и излиза да играе. Игра — това е третият крадец на време. И тя като че ли краде най-много...

Следобед. Яни е на училище. Но той не знае урока по история. Но той не знае урока по география. Но той няма домашно по аритметика. Но той...

— Хей, море, върни ми времето!

— Хей, радио, върни ми времето!

— Хей, игра, върни ми времето!

Морето е сърдито, морето реве, морето не чува Яни.

Радиото е в къщи. То може би свири, може би мълчи, но то не чува Яни.

Играта! Играта не е изиграна. Играят я на двора другарите му. Но тя няма да му върне времето, защото и на нея то много ѝ трябва.

— Те всички крадат от моите часове. Но и аз ще открадна!

И Яни започна да краде минути.

Другарите му играят вън. Той седи в класната стая и учи история. Докато удари звънецът за първия час, той се мъчи да прочете урока. Яни взема от минутите за игра.

Час по история. Учителят казва, че няма да изпитва. Ще предава по-нататък.

Ех, да знаеше Яни! Но няма що. Учителят предава история, а Яни учи по география. От часа по история той краде минути за часа по география.

Час по география. Учителят казва, че ще изпитва само тия, които имат двойки. Ех, да знаеше Яни! Яни няма двойка. Яни има тройка. И сега да го изпитат, пак ще изкара тройка. Но няма да го изпитат. Може през това време да си напише домашното по аритметика. И Яни пише. Той не губи време. Заради аритметиката той краде минути от часа по география...

И така — до края.

Можеше да се случи нещо лошо. Можеше да получи двойка. Можеше да получи забележка. Но днес не получи.

Вероятно и утре няма да получи. И в други ден, и по в други ден. Но вероятно някога ще получи.

Заштото Яни е момчето, от което крадат часове, а самият той е дребен крадец на минути...

ПОМОЩНИЦИТЕ

— Да сме наясно! — каза отрядният председател. — Дядо Петко Горнокрайски е заслужил човек. Двама сина войници има и сега е самосамичък. Трябва да се грижим за него.

Тримата, на които говореше отрядният председател, кимнаха с глави в знак на съгласие. Това бяха Жорко, Катето и Стефка.

— Идете още днес при него! — продължи председателят. — Почистете къщичката му, дръвца му нацепете, печката постъкнете, каквото е необходимо направете. Бъдете му помощници...

Тримата отново кимнаха с глави, за да покажат, че са разбрали задачата си и ще я изпълнят, както трябва.

И... ето ги следобед при стареца.

— Дядо — казва Стефка, когато сядат около малката масичка, — ти живееш много самотно...

— Самотно... — почесва се по брадата старецът.

— Отсега нататък няма да бъде така! — додава Катето.

— Ние ще се грижим за тебе! Поръчение имаме! — продължава Жорко.

— Поръчение, думаш — замисля се старецът.

— Поръчение! — кимват с глави и тримата. — Пионерско поръчение!

— Хубаво! — отвръща старецът. — То съседите ме понаглеждат, ама щом и вие сте решили... А сега да ви почерпя с нещо. Кафенце ще ви направя.

Старецът става от трикракото столче и се запътва към бюфета. Вади оттам кафениче, захар, чаши. Жорко, Катето и Стефка се облизват. Те обичат кафе.

Докато кафеничето къкри върху печката, дядо Петко все разказва:

— Добри са хората сега. Нà, кога съседката ще мине да ми помогне, кога съседът ще надникне да ми каже: „Добър ден“. А ето и пионерите днес са решили да се погрижат за мене...

Скоро и кафето е готово. Дядо Петко насипва на тримата в малките кафени чашки.

— Още е горещо — казва той. — Докато изстине, ще отида да ви купя малко бисквитки. С бисквитки е по-хубаво!

Старецът излиза, а тримата помощници чакат бисквитите. Не след дълго той се връща и отваря новата кутия. Тримата помощници чупят бисквитите, топят ги в кафените чашки и звучно мляскат. Скоро кафето е изпито. Дядо Петко прибира чашките и чинийките, измива ги и ги подрежда в бюфетчето. После излиза и им донася ошав, после им донася орехи, после им насипва мед в панички, а когато тримата му помощници облизват меда докрай, събира паничките и ги измива.

По едно време помощниците се насищат и тръгват да си ходят. Дядо Петко е уморен, но все пак излиза да ги изпрати до вратата. Сбогуват се.

По пътя Жорко казва:

— За днес изпълнихме поръчението.

— Поразвлякохме стареца! — допълва Катето.

— Здравата си хапнахме! — тупва се по корема Стефка.

В училище записаха в отрядния дневник:

„Днес посетихме дядо Петко Горнокрайски. Обградихме го с почит и внимание. Старецът остана много доволен!“

... А щом се прибра, дядо Петко Горнокрайски веднага легна на миндерчето и въздъхна: „Ох, дано утре забравят за поръчението си. Сили не ще ми стигнат да издържа на тяхната помош!“

ЗАЩО МИ ПИСАХА ДВОЙКА

Откак ме сполетя това нещастие, се измина цяла седмица, но аз и досега недоумявам: Защо ми писаха двойка по ръчен труд! Ще ви разкажа всичко ред по ред и, моля ви, преценете сами заслужавам ли тая двойка.

Другарят Петров каза:

— Искам всеки от вас да направи електрически бързовар
Пишете! За това са необходими:

1. Два огнеупорни патрона.
2. Един метър двоен шнур.
2. Един реотан за 220 волта от 200 вата.
4. Огнеупорни синци.
5. Един щепсел за контакт.

Записах си всичко точно. Набавих си необходимите материали и започнах работа. Както ви е известно, електрическият бързовар е просто нещо. За сръчните ръце не представлява никаква трудност. Моите ръце обаче се оказаха несръчни. Заех се да промушвам реотана през ребрата на огнеупорните патрони, но ребрата се счупиха. Лошо качество. Сигурно не са ги доизпекли в завода. Купих нови патрони. Те излязоха по-здрави. Как намотах реотана, не знам, но като включих щепсела в контакта, стана късо съединение. Изгоря и реотанът, изгоряха и бушоните. Купих нов реотан и нови бушони.

Повече нямах време да се занимавам с бързовара. Викахме да играем на фунийки. Обясних на татко как се прави бързовар, утеших го, че това е много проста работа, и излязох на улицата. Нали, след като човек се е потрудил, има нужда и от малко развлечение?...

Когато се прибрах, бързоварът беше готов. Татко беше направил една сметка, от която съвсем ясно личеше, че моят бързовар струва три пъти повече от бързоварите, които се продават на пазара.

— Много оскъпяваш производството, сине! — каза ми той. — Златен ти е бързоварът.

Аз не спорих с него. Уважавам възрастните и не обичам да им противореча.

На другия ден в училище другарят Петров рече:

— Я да видим сега какво сте направили. Ще вършат ли работа бързоварите ви?

Като дойде ред да изprobва бързовара, който татко бе направил по мои указания, случи се нещастие. Щепселт пак даде късо и бушоните изгоряха.

— Ти имаш ли понятие от електричество? — строго попита другарят Петров. — Защо си съединил двете жици на шнура?

Чак сега видях, че двете жици, там, където се съединяват с реотаните, са скачени с телче. Гледай го ти татко. Защо е направил това?

— Ама аз не... Той татко...

— Аха, ясно! — каза другарят Петров. — Значи не ти, а баща ти е правил бързовара. Тогава той няма да се изненада на двойката, която сега ще ти пиша...

И представете си — в къщи се случи това, което никога не съм очаквал. Вместо да ми се кара, татко се смя на моята двойка. Смя се от сърце.

— Аз — каза той — нарочно направих така.

— Но тогава тая двойка е твоя! — отвърнах аз.

— Не, двойката е твоя, защото е в твоя бележник. Тя ще ти служи за обица на ухoto. Други път да знаеш, че сам трябва да си вършиш работата...

Леко му е на него. Няма той да се мъчи да поправя тая двойка. И все пак аз мисля, че тя е негова, а не моя.

САПУНЕНИЯТ БАЛОН

Докладът на отрядния съвет беше идеален. Мед капеше от устата на председателя, докато го четеше. След дългия увод за важността на отчетно-изборния сбор председателят премина към втората част: дейността на отряда през изтеклата учебна година. И, разбира се, както би трявало да се очаква, започна с борбата за по-висок успех. Сгушени на последния чин, под мерника на неговите изстрели се червяха Янко Ежа и Пешо Бегача. Те бяха двойкаджиите на класа. С тях през трите срока се занимаваше отрядният съвет, но както дебело бе подчертано в доклада, благодарение на взетите мерки и двамата завършиха успешно учебната година.

Почетно място в доклада заемаше точката за трудовата дейност. С абсолютна точност бяха изброени саксиите и сандъчетата с цветя за озеленяването на класната стая. Не бяха пропуснати и имената на пионерите, които се грижеха за цветята, нито пък имената на тия, дето през годината бяха мили няколко пъти пода на стаята.

Проведените сборове с доклади бяха подробно описани и докладчиците похвалени. Нещо повече: имаше предложение да бъдат наградени с прочитни книги.

Художествената самодейност, която се състоеше само в това, че отрядът имаше една единствена декламаторка, беше предадена в доклада като нещо изключително. Слуша човек и се чуди: за художествената самодейност на отряда ли се говореше, или за художествената самодейност на Веска, която при всяко тържество излизаше все с едно и също стихотворение, научено вече от всички наизуст?

Не оставаше назад и физкултурата. За нея се говореше с такива хубави думи, че тримата физкултурници в класа, които можеха да правят само една проста пирамида, така се надуха, та имаше опасност да се пукнат...

И какво ли още нямаше в отчетния доклад! Слисани от красноречието на отрядния съвет, пионерите слушаха и недоумяваха:

„Гледай ти колко работа сме свършили — си мислеха някои — пък ние да не знаем!“

Само Кънъо Критикаря не се стърпя. Изправи се на чина, изду бузи и извика:

— Балон! Да! Балон!

Председателят, който беше доста пълничък и наистина приличаше на балон, се обиди:

— Ти какво се провикваш? Кой ти даде думата? А? Кой?

Но Кънъо не се смути.

— Не ти си балон, а докладът ти е балон! Сапунен балон. Надували сте го, надували там в отрядния съвет и сега ще се спука!... Ще видиш как ще се спука!...

— Нямаш думата! Седни си! — провикна се цял зачервен председателят.

Сред отрядния съвет настъпи суматоха. Зашумя и класът. Някои се провикнаха:

— Да говори! Кънъо да говори!

Нямаше що! Дадоха му думата и той занарежда:

— За успеха: вярно е, че Ежа и Бегача си поправиха двойките и благополучно минаха, но за сметка на това двете дузини тройки на отрядния съвет, получени от много грижи за двамата, намалиха с цяла единица успеха на класа. За озеленяването: идеята беше хубава, но си остана само идея. Ако не вярвате, погледнете саксиите и сандъчетата по прозорците.

Всички погледнаха натам, където сочеше Кънъо. Изсушените жълти стъбла стърчаха над сухата пръст.

— Защо изсъхнаха през ваканцията цветята? — продължи Кънъо.

— Защото отрядният съвет не се сети да ги предаде на пионерите да се грижат за тях по домовете си... За сбровете: на тях се събраха едва по десетина души. Защо? Защото бяха скучни, докладите дълги и предълги, като велики пости както казва баба ми...

Всички се разсмяха.

— Имали сме художествена самодейност! Вятър!... Нищо нямаме. Имаме една Веска и това си е! Къде ни е кукленият театър? Къде ни е хорът? Къде ни са артистите? И физкултурници имаме, но кой да се погрижи за тях? Можем да направим прекрасен футболен отбор... А нашият отряден съвет няма никаква инициатива... Решил

сега да си пише дейност! Бръкнал в канчето със сапунена пяна, духал, надувал, надувал и ето ти един голям сапунен балон! Такъв е докладът! Нищо не остана от него, защото е пълен с въздух! Това е! Повече няма какво да приказваме! Да си изберем нов съвет и добре да внимаваме тоя път!...

Така и стана! Избраха си нов съвет.

ДЕНЯТ СИ ЛИЧИ ОТ СУТРИНТА

Има такава поговорка. Отдавна съществува. Народът я е създал много години преди ние с вас да сме се родили. В нея се говори за времето, но тя се отнася за хората. За такива хора като мене и като вас.

„Денят си личи от сутринта!“

Тая поговорка се казва и за хубаво, и за лошо. Стане рано-рано баба Яна, погледне към небето. Чисто и ясно е. Няма облаци, не духа вятър.

— Времето ще бъде хубаво — казва тя. — Денят си личи от сутринта.

И права е бабата. Познава по признаците. А аз по признаците ще ви кажа нещо за Сийчето.

Върна се Сийчето от лагер. Върна се и още от първия ден не излезе на улицата да играе, а се позадържа в къщи. Попрерови старите учебници и тетрадки, подреди ги и ги качи на тавана.

— Трябва да се отвори място за новите — каза тя на майка си. — Нали скоро ще ги купим?

Майка й кимна с глава.

После Сийчето прегледа чантата си. Извърши й, така да се каже, лекарски преглед.

— Поразпрала се е тук-таме. Трябва да се закърпи.

Взе игла и дебел конец и като опитен хирург започна да шие. Чантата заприлича на нова. Сега може да стои и на почетно място — върху масата.

Дойде ред и на престилката, и на обувките, и на пионерската връзка. А щом започнаха да раздават учебниците и тетрадките, Сийчето отиде в книжарницата и си ги получи. Подвърза ги със синя хартия, залепи им етикети и ги надписа. Нареди и тях тогава на почетно място до чантата. Е, сега вече може да се играе. И Сийчето играе. Играе, играе, но щом се върне в къщи, ще вземе някой учебник, ще го разтвори и ще се зачете в него. Ей така, само от любопитство. Иска да знае за какво ще учи през тая година.

Та по тия признаци аз мога да ви кажа:

— Сийчето ще бъде добра ученичка. Денят си личи от сутринта!

А признаците за Гошо са други.

И той се върна от лагер, но веднага изскочи на улицата.

— Здравейте, приятели! — каза той на другарите си от махалата.

— Откога не сме се виждали. Хайде да му изиграем едно футболче.

И застрясаха се пак махленците, когато футболът летеше край прозорците, и започнаха да си запушват ушите с памук, да не чуват крясъците на Гошовия отбор.

А майка му цял ден не го вижда и когато вечер той се прибере, ще му рече:

— Гоше, дават вече новите учебници.

— У-у-у, пък много рано са се сетили. Ти да беше отишла да ги купиш, че после ще има опашки!

И майка му купи учебниците. Купи и табаци за подвързване, купи и етикети. Но Гошо още нищо не е подвързал, а и кориците не им е отворил, поне заглавията да види.

— Гоше, чантата ти се е поразпрала тук-таме — ще каже друг път майка му.

— Че дай да я закърпят де! И виж там, ако може, да я боядисат.

И майка му даде чантата да я кърпят и боядисват, а Гошо тича подир топката.

И други признаци има, но няма да ви ги изброявам всичките. Ако баба Яна види сутрин ветрец и облаци по небето, непременно ще рече:

— Днес ще вали! Денят си личи от сутринта!

А за Гошо аз ще кажа:

— Зор ще види в училище това момче. От сега си личи...

БОЖА РАБОТА

... Така си е кой знае откога. Случи ли се някому в къщи нещо лошо, баба вика:

— Божа работа. Така е било писано!

А дядо се почесва по гладко избръснатата брада, усмихва се дяволито под мустак и промърморва:

— Бабини деветини. Така било писано. Къде? На ланския сняг ли? Там ли го чете?

Тогава баба ми се развиква:

— Ти, безбожник и анархист, много да не знаеш! Зарад такива като тебе се обърка светът. Затова господ даде атомна и водородна бомба — за наказание человеческо. Затова унищожи Хирошима и Нагазаки — за предупреждение един вид. Затова зарази зеленчуците със стронций 90 и направи японската риба радиоактивна, затова направи да вали радиоактивен дъжд.

Трябва да ви кажа, че баба ми всичко чете и всичко знае, но и дядо не ѝ отстъпва в това отношение.

— Пфу, бабо, бабо — отвръща той. — Учила си се на четмо и писмо, ама ти е слаба граматиката в политиката. Никакви атомни и водородни бомби не е дал бог, а хората сами си ги измислиха. Хироshima и Nagasaki бяха унищожени от американците. Пак американците и техните приятели англичаните заразяват зеленчуците и рибите със стронций 90, че правят опити с разни водородни и атомни бомби по островите и моретата. А господ, ще знаеш, нищо не може да праща, защото нищо не е измислил. А не е измислил, защото никакъв го няма.

— Има го!

— Няма го!

— Има го, ти казвам!

— Хайде, като го има, кажи ми къде му е седалището?

— На небето.

— Ех, и ти, бабо! На небето! Хората летят по небето и там вече са като у дома си. Ако беше там, все щяха да го срещнат някъде. Лайка

щеше да го види от изкуствения спътник и поне веднъж щеше да му излае...

— Ти не меси тука Лайка — започва да отстъпва баба.

Трябва също така да ви кажа, че когато Лайка тръгна да обикаля земното кълбо, баба ден и нощ за нея мислеше. Ще се събуди току сред нощ, ще стане от леглото и като се прекръсти, ще промърмори:

— Какво ли прави там, горкичкото? Дали не му е студено? Има ли си достатъчно за ядене?

А на дядо му се спи и само ѝ се кара:

— Стига си бръмчала и загасяй това глупаво кандило. Пречи ми да спя...

А след малко я успокоява:

— Какво се грижиш толкова за Лайка. Не чете ли? Има си храна, има си специално облекло, кислород... Ех, на земята няма да се върне. Ще загине. Ама ще загине като герой. За благото на човечеството. От такава смърт и аз бих желал да умра. Ако ме пуснат, като нищо се качвам на спътника...

И въпреки всичко баба си вярва в божите работи. И на черква ходи, и мен иска да води. Само че аз тръгвам с нея и щом се заприказва с някоя съседка, дим да ме няма. Досега ни веднъж не е успяла да ме въкара вътре...

И още едно нещо трябва да ви кажа. Добър ученик съм, ама с аритметиката никак не се разбирам. Не че съм тъп и не мога да я уча. Не. Много скучна ми се вижда. И, според мен, тя за нищо не трябва. Таблицата за умножение знам, събиране, изваждане и деление също знам, но дробите ми се струват като лабиринт от списание, когато художникът забрави да остави отвор, по който котката би могла да стигне до мишката. Обикаляш, обикаляш и все до задънено място стигаш. И за какво са тия дроби? Гледам, и на възрастните не им трябват. Нито дядо, нито баба, нито мама и татко смятат с дроби. И аз не смяtam с дроби. Едно топче струва две стотинки. Пет топчета струва пет по две. Значи десет стотинки. Давам ги и готово. Нито има нужда да събирам и изваждам вътре в скобите, после да умножавам с това, което е пред скобите, нито трябва да привеждам към общ знаменател и да търся най-малкото общо кратно. Така е, ама учителката не ме разбира. Иска да знае дробите. И понеже аз не ги знам, завъртя ми една двойка на устен, завъртя ми втора двойка на

контролно и татко ми се скара. За малко да ми издърпа ушите, като чу моите обяснения върху безполезността на дробите, но баба се намеси:

— Не го закачай! Това си е божа работа. Дарба трябва! А бог всекиму не дава!

Татко ме оставил и си тръгна по работата, като се закани:

— Ще му дам аз една божа работа. На мързела по твоему „божа работа“ ли му викат?

А баба ме погали по главата.

— Ти не се кахъри, момчето ми. Ще помолим бога и на теб да даде да ги разбереш тия пущини, дробите. Сега си облечи бялата ризка, измий се хубаво и ще те заведа в черквата. Там ще се помолим и всичко ще се нареди... Само бъди чистичък. Бог обича чисти деца.

В училище ме учеха да не вярвам в бога и божите измишльотини, но нали работата беше да се отърва от двойките по аритметика, реших, че с едно ходене в черква нищо няма да ми стане.

И наистина — нищо не ми стана. На другия ден получих трета двойка по аритметика. Учителката каза, че такъв ленивец като мене за първи път в живота си срециала. А трябва да знаете, че моята учителка има доста дълъг живот. Вече е на шестдесет години. Излиза, че аз съм голямо изключение...

— Е — рекох, — бабо. Не помогна бог. Виж каква двойка ми изписа учителката в бележника. Сега закъде съм?

— Не хули бога, внуче. Той забавя, ала не забравя — рече баба.
— Пак ще отидем в черква, пак ще го помолим и всичко ще се оправи. Само трябва да имаш търпение. Да почакаш.

А дядо ме дръпна настрана.

— Вземи аритметиката, тетрадката и един молив. Ела с мене — прошепна той. — Ще седнем на пейката под асмата и ще порешаваме задачи. И тъй, както си решаваме, ще почакаме божията помощ.

Решавахме един ден, решавахме втори ден, решавахме трети ден и по едно време ми се стори, че няма нищо по-просто на тоя свят от дробите.

— Я, дядо — казах, — избери най-мъчната задача!

Избра я дядо, а аз за три минути я реших.

— Я — рекох — избери още една.

И нея реших.

Че после, като почнах. Не остана нерешена задача нито в аритметиката, нито в сборника със задачи.

— Хе, дядо — викам. — Ето че дойде божията помощ.

— Дойде тя, дойде, ама, както виждаш, нито аз, нито ти сме богове. Най-напред бради нямаме...

След няколко дни получих пет на устен по аритметика. А на второто контролно изкарах шест. Просто да ми се ненадяваш. Похвалих се на баба, а тя се прекръсти:

— Нали ти казах. Божа работа. Чу ти той молитвите!

— Да имаш да вземаш — разсърдих се аз. — Никаква божа работа. Това си беше чисто и просто моя работа!

А дядо се подсмехна под мустак и ми смигна.

— Да, бабо! Това си беше моя работа и дядова работа. Ако бяхме чакали господ, така щеше да си стои двойката в бележника ми...

ДЕСЕТ МИНУТИ

Когато Васко влезе в клас, часът беше точно осем и десет минути. Милчо, който разказваше урока пред дъската, спря. Учителката обърна глава към вратата. Другарите на Васко се хилеха срещу него и нещо шушукаха. Димчо го стрелна с ръка и му посочи десетте си пръста на двете си ръце. „Къде си скитал? — искаше да каже. — Закъсня цели десет минути!“ Само председателката на отрядния съвет Тинка го изгледа сърдито и нацупи устни.

— Часът е осем и десет, Васко! — каза учителката. — Защо закъсня толкова?

Защо е закъснял, той не можеше да отговори. Излезе от дома си още преди седем и половина и за разнообразие избра най-дългия път за училище. Но и по тоя път би стигнал за пет минути, ако бе вървял така, както си вървят хората, когато отиват на работа. Но Васко не вървя като хората. Пред една витрина той дълго зяпа в моторетките и велосипедите, пред друга разглежда часовниците, пред книжарницата прочете всички заглавия на изложените книги, а когато прекоси градинката и видя Димчовото куче, заигра се с него. Кучето беше кротко, но много весело. То изяде цялата закуска на Васко и махаше опашка за още.

Когато му омръзна да си играе с кучето, забеляза, че по улицата няма вече толкова много хора, както преди малко. „Закъснях! — помисли си той. — Всички хора вече отидоха на работа!“ И затича към училище. Но и да тичаш, и да не тичаш, все едно. С тичане времето назад не се връща.

В коридора на училището Васко погледна стенния часовник. „Закъснял съм с десет минути — си каза момчето. — Ех, голяма работа! Какво са десет минути?“ И влезе в клас.

— Кажи, Васко! Защо закъсня? Работа ли имаше? — учителката все още чакаше неговия отговор.

Той съмнка:

— Само десет минути, другарко!... Какво може да се направи за десет минути?... Нищо!

— Така ли мислиш? — попита учителката. — Дали нищо не може да се направи за десет минути?... Седни си!

Васко си седна на мястото. Той беше убеден, че за десет минути наистина нищо не може да направи, както не може нищо да направи за една, две и три. Но... от този момент минутите сякаш решиха да му отмъстят за неуважението. И му отмъстиха...

Учителката го вдигна да разкаже урока по география. Васко си знаеше урока. Разбира се, не много добре, но беше сигурен, че ще получи четворка, ако го изпитат. Той тръгна бавно към дъската, обърна се към другарите си и помисли откъде да започне. Учителката го подканни...

— Побързай, Васко! Остават десет минути до края на часа.

Но Васко не бързаше. Има време. Ей сега ще се сети и като започне, ще изпее урока за две минути. Но когато започна, пет минути бяха изминали. Той заразказва бавно, защото мислите му идваха бавно. По едно време се запъна. „През кои градове тече река Марица?“ Започна да изброява наум някакви градове, но не беше сигурен те ли са, или не. Другарите му шумяха, шептяха, прибираха учебниците в чантите си. Звънецът издрънка — часът завърши. Учителката се изправи и затвори дневника.

— Само две минути, другарко! — замоли Васко. — Сега ще си спомня.

Учителката се усмихна.

— Какво може да се направи за две минути, Васко? Преди малко каза, че и за десет минути нищо не може да се направи...

— Ето, ето. Спомних си: Марица тече през градовете София, Видин, Бургас и Варна — задъхано изброя Васко.

Децата ахнаха от почуда и се изсмяха, а Димчо не се сдържа и се провикна:

— Ех, че го измисли! Да не кажеш, че и през Москва тече?

— За тоя отговор ще получиш двойка, Васко — каза учителката.

— Виждаш ли какво значат минутите? Ако имаше повече време да помислиш, нямаше да говориш глупости. А десетте минути са много важно нещо... Ако работникът във фабриката закъсне десет минути, няма да има плат за твоите панталони. Ако заводът за хляб работи десет минути по-малко, няма да има хляб за всички ни и ти сигурно няма да обядваш.

Васко остана замислен пред дъската, а учителката напусна класа...

По-нататък всичко се обърка. На обед Васко наистина остана гладен, защото майка му бе закъсняла с десет минути за фурната. Когато отишla, фурната била затворена и не могла да купи хляб. Един обед не е голяма работа. Довечера ще се нахрани здравата. Но когато отиде да си вземе обувките от обущаря, те не бяха готови. Васко се ядоса. След малко започва мачът, в който той играе ляво крило и обувките непременно му трябваха. Обущарят чукаше клечки по тях и го успокояваше:

— Не бързай! Само пет минути и всичко ще бъде наред. Какво са пет минути? Да не мислиш, че мачът ще започне точно навреме!

Но изминаха десет минути и когато Васко отиде на игрището, мачът беше започнал. Не го приеха в играта. Бяха му намерили заместник.

Премина първото полувреме. Във второто полувреме футболният съдия разреши на Васко да играе. Техният тим трябваше да бие, но наблизаваше краят на мача, а резултатът беше един на един. И тъкмо Васко бе поел топката и напредваше към вратата на противника, тъкмо всички викаха „Браво, Васко!“, когато съдията наду свирката:... „Край!“ Васко не чу и би във вратата. Гол! Но никой не му ръкопляска, никой не извика „ура“. Запалянковците бяха станали и си отиваха. Димчо, капитанът на тима, приближи до Васко и жално продума:

— Ех, хубав гол! Ама да го беше вкарал две секунди по-рано.

Васко наведе глава. Ето че и секундите имали значение...

Няма да ви разказвам още какви отмъщения измислиха минутите, за да се присмеят на Васко. Ще ви кажа само, че от Васко вече няма да чуете думите:

— Десет минути ли? Какво са десет минути?...

ДОБРИЯТ ДРУГАР

Работата беше много проста: Венко направи опит да препише контролното по аритметика и звеното се събра да порицае той нещастен опит. Изказаха се всички с изключение на един. Гласуваха всички за наказание „строго мъмрене“ с изключение на един. И този един беше Ицко. Той взе думата, след като другите си отидоха и мъмреният Венко остана сам. Взе я в момента, когато Венко беше убеден, че постъпката му е лоша, че другарите му имаха право.

— Видиш ли? — започна Ицко. — И това ми били другари. Нажулиха те здравата за нищо.

— Как така „за нищо“? — възпротиви се Венко. — Аз се опитах да препиша.

— Опитал, опитал... А преписа ли?

— Не преписах — призна си Венко.

— Е, щом не си преписал, за какво те наказаха? За нищо!

— Но все пак...

— Няма „все пак“. Щом не си направил нищо, никой не може да те наказва. Това не са другари. Добрият другар ще те защити, ще те оправдае. Ако потрябва — ще се пожертвува за тебе. А те — наскачаха като гарвани на мърша...

Венко искаше да възрази, че другарите от звеното не са гарвани, че и сам той не е никаква мърша, а жив човек, но все пак в него се промъкна надеждата, че Ицко има право. Така де. Всъщност нищо не бе направил. Готовеше се да препише, но не преписа. И освен това сам добре си реши задачите и не получи двойка. Тогава? Защо беше това „строго мъмрене“?

— А ти другар ли си? — запита той Ицко.

— Другар съм, разбира се! Иска ли питане?

— А като си другар, защо не стана да ме защитиш?

— Нямаше смисъл. Страхувах се, че ще влоша положението ти. Те предварително се бяха наговорили да те мъмрят и нищо не можеше да помогне — изльга Ицко.

Разбира се, Венко не повярва на Ицковите думи, но от тоя миг те като че ли станаха неразделни другари. Ицко заговори в класа за несправедливото наказание. Представяше го като мъченик, като жертва на звеното.

Първоначално Венко никак не се смяташе за мъченик. Напротив, чувствуваше се много весел и жизнерадостен, играеше му се повече, отколкото по-рано. Наказанието сякаш бе свалило някакъв товар от гърба му и той можеше с чиста съвест да гледа съучениците си. Не му се искаше да минава и за жертва на другарите си от звеното. Че какво пък? Даже и да бяха попресили малко наказанието, те за негово добро бяха постъпили така. И той като че ли повече ги обикна. Но Ицко вървеше по стъпките му и все натякваше:

— Ето, виждаш ли ги! Хич и не мислят за тебе. Наложиха ти несправедливо наказание. Измина толкова време оттогава, а още не искат да го отменят. Другари ли са това?

И Венко започна да се беспокои. Наистина, защо не му отменят вече наказанието? Толкова ли беше голямо престъплението му?

Взе да му се струва, че някои гледат с насмешка на него. „Кой? Венко ли? — четеше в очите им той. — Остави го. Що за пионер е, като е получил «строго мъррене»? Добрият пионер не може да има такова наказание!“

И започна да страни от другарите си, да избягва игрите им. И се почувствува мъченик, голям мъченик, жертва на звеното. Само Ицко върви подире му и все чопли, чопли в душата му...

Какво ще кажете вие? Добър другар ли е той?

ГРИЖЛИВАТА КАКА

Лалка е кака. Братчето ѝ е на пет години и добре, че сега е ваканция, та тя може да се грижи за него. Татко и мама отиват сутринта рано на работа, а Гого се събужда късно. Лалка започва да го облича. Първо ризката. Да се облече ризката на петгодишно хлапе не е лесна работа. Ето, Лалка е нахлула ризката на главата му и започва да я опъва. Опъва, опъва, а главата не ще да се покаже през отвора. Гого пъшка и пуфти, Лалка пъшка и пуфти, но пустата ризка не се намества.

— Како, ма — писва Гого. — Защо искаш да ми пъхнеш главата през ръкава?

Едва сега Лалка разбира грешката си. Тя наистина се мъчи да пъхне главата на братчето си през ръкава, а ръкавът е много тесен. Може пък и главата на Гого да е много голяма.

Както и да е, ризката най-после е облечена. Идва ред на панталонките. Панталонки лесно се обуват. Пъхаш двата крака и готово. Пъхаш ги, но когато нагласяваш презрамките, откриваш, че панталонките са обути наопаки. Предната част отзад, а задната — отпред. Ама че беля работа. Почвай сега отново.

Накрая Гого е обут и облечен. Сега трябва да му се измият очите и да закуси. Но Гого не обича и двете неща. Особено когато Лалка му мие очите или пък го храни. При миенето пищи, та се къса, защото Лалка му е плеснала сапун в очите, а при закуската дъвче едвам-едвам и иска кака му да му разправя непрекъснато страшни приказки.

Гого много обича страшните приказки. Колкото са по-страшни, толкова по-бързо яде. Само че Лалка не знае много страшни приказки и затова Гого никога не си изяжда цялата закуска.

Най-после свършва и тя. Вече наближава обед и татко и мама скоро ще си дойдат. Има малко време и Лалка да си поиграе. Но как да се отърве от братчето си?

— Гого — казва Лалка. — Ето ти книжки с картички. Всички са много страшни. Седни на леглото и ги разглеждай.

— А ти къде отиваш! — питат Гого.

— Аз ще ида да купя шоколад, а ти си разглеждай и ме чакай.

Щом е за шоколад, Гого ще почака, но да не го лъже кака му. Той иска да види парите за шоколада. Лалка знае, че иначе няма да се измъкне, и затова му показва двадесет стотинки. Тогава Гого сяда на леглото и започва да разгръща книжките. Нищо, че не са така страшни, както го излъга кака му. Нали тя ще донесе шоколад?

И Лалка се заиграва на улицата с другите деца. Когато се завръщат татко и мама, прибира се и тя. А в къщи да те е страх да влезеш. Гого е направил чудеса — излял каната с водата на пода и в локвата, която се е образувала, напускал кораби. Чашата е счупена и малките парченца стъкло му служат за стоки. Тях той товари върху корабите. Сам Гого е седнал в средата на локвата, води един химически молив по водната повърхност, като го е уловил с два пръста, и пуфти:

— Пуф, пуф, пуф!

Химическият молив се е разтворил във водата. Лицето и дрехите на Гого цели са изцапани с него. Майката го поглежда и най-напред забелязва, че е обут с два различни чорапа и с две различни обувки.

Тя се хваща за главата и запрята ръкави да чисти, а татко, кой знае защо, се смее. Той взима сина си на ръце и като го подхвърля нагоре, казва:

— Браво, браво! Гого си има грижлива кака.

САМО ЕДНО ДЕЙСТВИЕ

Седнах на мястото си в театралния салон и зачаках представлението. Имаше време да прегледам програмата с участвуващите артисти и да позяпам наоколо. В този момент в салона шумно нахлуха четири момичета. Да ви ги описвам поотделно няма смисъл, защото нямаше нищо необикновено в тях. Бяха просто симпатични момичета от шести или седми клас и носеха пионерски връзки, както всички.

И за мое нещастие — защо „за мое нещастие“ ще разберете понататък — седнаха двете на празните седалки пред мен, а другите две — зад мен. Седнаха и поведоха разговор. Аз не обичам да подслушвам чужди разговори, но съгласете се, че когато хората около мене говорят високо, няма защо да си запушвам ушите. И изведнъж от техните думи схванах, че тези момичета съвсем не са обикновени. Това разбрах от имената им.

Пред мен седяха Сиси и Пепи, зад мен — Марион и Жанин. Помъчих се да преведа тези имена на български и се получи следното: пред мен — Сийка и Пенка, зад мен — Марийка и Иванка. Разговорът между момичетата се водеше по една доста сложна система. Сиси казваше нещо на Пепи, Пепи се изправяше, обръщаща се назад и като слагаше ръка на устата си, предаваше казаното на Марион, която седеше зад мен. Марион го казваше на Жанин, а Жанин, за да отговори на Сиси, се надвесваше над лявото ми рамо и също с ръка на устата отговаряше. Но тоя разговор трая само няколко минути. За моя голяма радост хората, които имаха места от двете ми страни, ги заеха и вече нито Жанин, нито Пепи можеха да се надвесват над нашите столове. Веригата, така да се каже, се скъса.

Но за голямо мое и на съседите ми страдание момичетата поведоха разговор на двойки. Сиси и Пепи бъбреха самостоятелно пред нас, а Марион и Жанин — зад нас.

Вдигна се завесата и писата почна. На сцената артистите кръстосаха шпагите си. Да си призная, аз обичам да гледам дуели. Увлякох се и съвсем забравих за четирите приятелки. Шпагите

звънтяха, чаткаха, блестяха. Едната група фехтовчици надделяваше над другата. Аз стисках пръстите си и следях двубоя и изведнъж...

— Ой, изтървах си носната кърпичка!...

Това беше гласът на Сиси. Престанах да гледам към сцената и отправих сърдит поглед към Сиси и Пепи. Но къде ще забележат моята сърдня в тъмното? Те дори се изправиха, отметнаха скърцащите седалки назад и се наведоха да търсят кърпата.

— Момичета, какво правите? — обади се жената, която седеше вляво от тях. — Ще ми скъсате чорапите...

— Търсим кърпата — отвърна Сиси.

— Но оставете кърпата — намеси се един мъж, който седеше отляво. — През антракта ще я намерите.

— Ами, да я стъпче някой! — каза Пепи.

— Но така няма да разберете писата! — рекох аз.

— Голяма работа! — чу се глас изпод столовете — Ние сме я гледали...

Не можах да разбера чий беше гласът, но след малко с тържествуващ вик Пепи се изправи и като размаха кърпата в ръка, обяви:

— Ето я, Сиси, викай ура! Намерих ти кърпата!

От учтивост ли, от що ли, но Сиси не извика ура, а грабна кърпата от ръката на другарката си и шумно се изсекна в нея. Всички се успокоихме и отправихме очи към сцената. За наше огорчение бяхме изпуснали вече една картина.

Появи се девойка в бяла рокля и с чудно хубаво миловидно лице.

— Ах, каква рокля! — възхити се зад гърба ми Марион. — Ще накарам мама да ми ушие същата.

— Такива рокли не са на мода! — отвърна й Жанин. — Не се носят сега.

Девойката на сцената захапа ябълка.

— Приядоха ми се ябълки — обяви пред мене Пепи. И без никакъв свян извика високо: — Марион, носиш ли ябълките?

Марион, която, както вече знаете, седеше зад мен, шумно заразгръща някакъв пакет, извади оттам две ябълки, пресегна се през рамото ми и с едно неучтиво „плюскай“ ги подаде на приятелката си. Скоро ушите ми бяха проглушени от шумно мляскане и хрупане.

Мляскаха пред мен, мляскаха зад мен. Вероятно четирите приятелки „плюсказа“.

Не можах да изтрай. Щях да извикам: „Стига безобразия! Оставете ме спокойно да си гледам пиецата!“, но... завесата се спусна, аз просто скочих през краката на хората и хукнах навън. Взех си палтото от гардероба и се прибрах в къщи.

Това е. Не дogleдах пиецата. Останах само с първо действие. И сега ме е страх да отида на театър. Страх ме е от разни Сиси, Пепи, Мариони и Жанини...

ЮНАЦИ — ДА ИМ СЕ НЕ НАРАДВАШ...

Група ученици пътуваха за София. Те се бяха натрупали по прозорците на купето и с разширени от учудване очи гледаха навън. Вятърът развяваше червените им пионерски връзки. Влакът летеше, летеше, а на тях се струваше, че дърветата и нивите летят. Никой не усещаше умора. Никой не искаше да седне на мястото си.

В ъгъла седеше учителят. Гледаше учениците си и мислеше: „Млади хора. За тях няма умора. Драго им е да стоят на прозореца. Юнаци! Да им се не нарадваш!...“

— Гара Мездра! — каза чипоносата Цонка.

— Ей че много хора! — провикна се Гого. — Бързо да седнем по местата си, другари!

— Да седнем! — съгласиха се всички. — Виж, че някой се намърдал в нашето купе. Ще останем без място...

В коридора на вагона започна бълсканица. Тропаха хора, подвикваха. Млад мъж подкрепяше стара жена, много стара — бабичка.

— Опри се, бабо, тук до вратата. Аз ще видя дали няма някъде едно местенце за тебе.

— Виж, баби, виж. Дано се намери, че краката хич не ме държат вече! — рече бабата. — Ей тия деца, ако може, да се посместят малко!

Но юнаците се правеха, че нищо не са чули. Всички бяха извили глави към прозореца и зяпаха часовника на гарата. Гого даже подмигна на Цонка: „Добре, че седнахме. Иначе тая баба щеше да се настани на мястото на някого!“ — искаше да й каже той.

— Момчета, няма ли да се намери при вас едно място за тази стара жена — попита мъжът, който придружаваше бабата.

Гробно мълчание посрещна думите му. Никой не обърна дори глава към него.

— Ако може, посместете се малко. Не е толкова тясно при вас.

Пак мълчание.

А място имаше и посместване можеше да стане. Но учениците просто не искаха да се сгъстят. Може би се страхуваха да не се

притеснят...

Тогава учителят им, който хвърляше погледи ту към старата жена, ту към човека, който търсеше място за нея, ту към своите юнаци, стана от мястото си. Той се промъкна в коридора, прихвана бабичката през рамо и я заведе да седне.

— Седни тука, бабо. Аз доста седях. Отпочинах си... — рече той.

— Благодаря ти, чедо! — зарадва се старата жена. — Благодаря ти. От здраве да се не отървеш. Добре, че има такива хора като тебе. Иначе как ли щях да издържа с тия слаби крака.

— Нищо, нищо, бабо! Нали затуй сме млади. Трябва да отстъпваме на старите.

— Къде водиш тия юнаци? В София ли? Да погледат, а? Да видят столицата! — продължаваше бабата.

А юнаците седяха с наведени глави и гледаха върховете на обувките си. Ушите им бяха пламнали от срам.

— На екскурзия отиваме, бабо. Да им покажа най-големия град в нашата родина.

— Добре, добре, баби. Добре си намислил. Я какви хубави деца са. Да им се не нарадваш — рече бабата и се облегна на пейката.

„Юнаци! Да им се не нарадваш! А на старата жена не отстъпиха едно място!“ — помисли учителят и излезе в коридора.

Учениците оглеждаха виновно гърба на учителя си. От срам те така се свиха, че и човекът, който водеше бабата, седна, и за още трима се откри място.

Но на учителя му беше мъчно, много мъчно за неговите юнаци...

КАКВАТО Е ДРЕХАТА, ТАКЪВ Е И ЧОВЕКЪТ

Ако някой попита Ванко: „Защо не си изгладиш панталона?“ — той ще го изгледа слисано и ще си помисли: „Гледай ти, човек! Аз му разправям за ракетата — как да я измайсторим, а той — защо не съм си изгладел панталона. Ясно! От него космонавт няма да стане, ами да си търся друг приятел.“ И наистина ще тръгне да търси друг.

А бедата не е само в това, че Ванко не си глади панталона. Ако го огледаш хубаво отпред, отзад и в профил, доста дефекти ще му намериш. Панталонът, че е смачкан, смачкан е, но и левият крачол е разпрян чак до коляното и когато Ванко ходи, той крачол се развява като корабно платно. Обувките му не са виждали боя и четка, откакто са купени, на ризата му копче за цар не ще намериш, а цвета на връзката му по никакъв начин не ще успееш да определиш. Подстригва се веднъж в годината, а ми се струва, че и лицето си не мие всяка седмица. Не ме прекъсвайте. Не съм събъркал, като казах всяка седмица, а не всеки ден. За всекидневно миене Ванко няма време, пък и вече доста захладя и водата е студена.

Между нас казано, то и аз не съм много от чистите и спретнатите, но благодарение на мамините упорити усилия движа се из обществото в приличен вид.

Един ден Ванко дойде у нас. Като го видя, мама не искаше да го пусне. Кой знае за какъв го взе. На ученик не приличал, а на пионер — никак. Щял да ѝ изцапа чергата. След като се намесих и аз, след като накарах Ванко да си изтрие добре обувките, мама склони и му разреши да влезе в моята стая. Той веднага се тръшна с мръсните си панталони на леглото и въздъхна:

— Ух, че чистница майка имаш. Как можеш да живееш с нея?

Аз, разбира се, му казах, че не съм се замислял над тоя въпрос. Никой човек не избира сам майка си. На мен още от рождение ми се е паднало да живея с моята майка и, между нас казано, нямам причини да се оплаквам от нея. Напротив, тя вероятно има за какво да се оплаче от мене, но тъй като ми е майка, наложило ѝ се е да ме търпи...

— Ама че философ! — прекъсна ме Ванко. — Не съм дошъл да си губя времето с тебе, а по работа. Искаш ли да правим ракета?

— Ракета? Та това е моята мечта. Само че, ако може, да я правим у вас или някъде другаде. Виждаш, мама втори път няма да те пусне в къщи.

— Това ми е ясно — без да се обиди, отвърна Ванко. — Ще работим в нашата барака. А сега вземи да се запознаеш с чертежите.

Той измъкна един смачкан лист и ми го подхвърли. Аз го разгърнах върху масата и веднага почувствувах непреодолимото желание да си измия ръцете. Толкова беше мръсен този лист. От мастилени петна, от някаква друга чернилка и от мас чертежът на ракетата почти не личеше.

— Какво си направил? — казах. — Банички ли си увивал в той лист?

— Крушата не пада по-далеч от дървото! — назидателно заяви Ванко. — Ако не приличаш на майка си, на кого ли ще приличаш?... Ти чертежите гледай.

— Какво да ги гледам, като не се виждат? Ти знаеш ли съветските инженери с каква точност, с каква прецизност чертаят плановете за ракети? Една нищожна прашинка върху чертежа може да обърка цялата работа! — казах аз. — Не искам да работя с тебе.

— Ако искаш! — отвърна Ванко и си прибра амбалажа. Аз се замислих. Щом външно човек не е чист и спретнат, то и работата му ще бъде такава, като Ванковата. Ненапразно учителката по български търсеше пинсети, за да му разгърне тетрадката. Не искаше да си цапа ръцете жената.

ПОМОЩНИКЪТ НА МАМА

„Дан, дан, дан, дан!“ Часовникът отмеря четири удара.

— Часът е шестнадесет! — казва си Васко и скача от дивана. — Я да видя какво пише в дневния режим.

„От шестнадесет до седемнадесет часа: помощ на родителите.“

Васко се запътва към кухнята. Там мама и баба правят баница.

— Добре ли върви работата? Ще стане ли баницата? — пита Васко.

— Ще стане, ще стане! — усмихва се майка му. — Пръстите ще си облизаш.

— Е, да, но аз не искам само да си облизвам пръстите! Искам и да помогна с нещо. От шестнадесет до седемнадесет часа, според дневния режим и примерните изисквания, трябва с нещо да помогам в къщи.

— Че помогни! — казва бабата. — Слез до мазето да нацепиш малко дръвца и да донесеш въглища. Трябва да засилим фурната на печката, та добре да се изпече баницата.

Васко взима кофата и като си подсвирква, изтичва по стълбището. Баба и мама се споглеждат и доволни от Васковата постъпка, се усмихват.

— Ох, на мама помощникът! Хубаво ги учат в училище...

В този миг външната врата се бълсва силно. Васко като хала налита в кухнята и пиши:

— Ай, кръвта ми изтече. Олеле, заклах се!

Разтревожени, мама и баба търсят йод, търсят памук, търсят марля, търсят бинт. Момчето седи на стола, рита с крака и пиши. Скоро пръстът е превързан, Васко е усмирен, а бабата е слязла в мазето да донесе дървата и кофата с въглища.

Той гледа известно време превързания си пръст, после дръпва възелчето на бинта и го отвързва. Ама работа. Че то нищо нямало. Малко резнато с брадвата и толкоз. Васко захвърля превръзката.

— Чакай! — казва той на баба си. — Аз ще напаля печката. Ако искаш баницата хубаво да се опече, гледай как трябва да се подредят дървата.

Бабата се отдръпва настрани и мушва брашнени ръце под престилката си. Васко поставя тънки дръвчета върху жарта, над тях — дебели, а над тях — въглища. Печката весело запламтява, чугунената плоча отгоре се нажежава.

— Виждате ли? Така трябва.

Майката се усмихва и пак иска да каже: „Ох, помощникът на мама“, но си замълчава.

В този момент бабата включва котлона, тъй като цялата печка е заета със съдове, а трябва да се стопли вода в чайника. Но от котлона изскуча искра, чува се „pras“ и... нищо повече. Реотанът не се зачервява.

— Късо съединение! — казва Васко. — Не се беспокойте. Ей сегичка ще оправим работата! — и започва да командува:

— Мамо, намери ми отвертката!

Майката тича за отвертката.

— Бабо, намери ми малко жица!

Бабата рови из чекмеджето да търси жица.

— Мамо, изчисти изолацията и ми дай телчетата!

Майката чисти изолацията.

— Бабо, донеси ми стола!

Бабата носи стола и следва Васко, който се запътва към бушоните в коридора.

Той се качва на стола и сръчно отвинтва бушоните. Мама и баба зяпат как работи момчето.

— Ето — сочи им той единия бушон. — Виждате ли как е изгоряло телчето. Просто се е стопило. Сега ще почистим нагара с отвертката и ще поставим ново телче. Готово...

Но в тоя момент Васко забравя, че е на стол, повдига единия си крак и загубва равновесие. Пада в прегръдките на баба и мама. Качва се отново на стола и завинтва бушона.

— Баницата! — извиква майка му и всички хукват към кухнята.

От печката се носи миризма на изгоряло. Бабата отваря пещта, измъква тавата и започва да чисти изгорелите кори.

— Дайте аз да помогна! — намесва се Васко.

— Ти по-добре не се бъркай! — отвръща бабата. — Слез долу да играеш на топчета. Стига ни твоята помощ...

„Неразбрани хора! — казва си Васко. — Аз искам да им помогна, а те...“ Грабва торбичката си с топчета и плочки и хуква навън.

Бабата се отпуска на стола и облекчено въздъхва:

— Ох, капнах от Васковата помощ...

Майката горчиво се усмихва, навела глава над тавата с изгорялата баница.

„Добре, че не остана да ни помага до края — мисли си тя. — За половин час обърка толкова работи, а за още половин кой знае какво щеше да направи!“

След малко всичко в кухнята тръгна по своя ред.

СПРИНТЬОРИ

СЕПТЕМВРИ

Златна есен. Листата жълтеят-жълтеят, а времето е все още много хубаво. С Васката не се разделяме. Сутрин сме на училище, а следобед на игрището. Играем футбол, играем волейбол. Привечер изкарваме колелетата. Надбягваме се. Понякога той побеждава, понякога аз. А стъмни ли се, в махалата започва игра на партизани и стражари. Прибрахме се късно, капнали за сън. Златна есен! Има на какво да се играе. Пък ако няма много играчи, прескачаме с Васката в съседните дварища. Тъкмо сега зреят крушите. Станали са едни сладки, сладки... Пръстите си да оближеш...

Ще кажете: „Ама кога учите?“ Ех, и вие. И за учене ли да мислим? Нима във вашата махала децата не играят. Има време. Цели три срока. Пресметнете само първия срок: септември, октомври, ноември, декември! Четири месеца! Човек може много неща да изучи. Даже средно образование може да получи. А Васката казва, че ние не сме тъпи момчета. Можем да запомняме уроците от устата на учителите...

ОКТОМВРИ

Златната есен продължава. В неделя бяхме с Васката на язовир „Искър“. Ние с него сме рибари. Всяка неделя сме на риба. И някои други момчета от нашия клас бяха, ама нищо не хванаха. Не знаят тайната. През октомври шаранът не кълве на червей. Ние с Васката си правим качамак. Взимаме средата от половин хляб, размесваме я с едно яйце, прибавяме малко лакта, малко тахан и няколко капки валериан. Рибата като котките е луда за валериана. Наловихме много шаранчета. По едно време на мене така ми дръпна, че плувката потъна, а върхът на пръчката ми се изви като дъга. Пипнах влакното и леко придърпах към брега. Усещам — иде. Вадя го. Голямо парче. „Ще се откъсне“ — мисля си.

— Васка, тичай! Голям...

Васката заряза въдицата си и дойде при мене. А аз, нали не съм будала като Ганди, който с все сила дръпна миналата неделя, та и пръчката си счупи, и шарана изтърва... Като усети, че наближава плиткото, шаранът се стрелна навътре. Отпуснах му малко от влакното и после пак го доведох до брега. Така — няколко пъти. Шаранът се умори и легна на плиткото. Васката влезе във водата, пъхна си пръстите под хрилете му и ми го подаде. Голямо парче. Не е шаран, а прасе. На другия ден го претеглихме. Три кила и двеста грама! Ядохме го два дни...

НОЕМВРИ

Още е златна есен, но вече е студено. А ние с Васката не се плашим от студеното. Продължаваме да си караем по старому. Само за риба не ходим вече. Шаранът не ще да кълве и на качамак. Разправят, че лежал на дъното на язовира и не мислел за ядене. Напролет щял да се пробуди...

А ученето?... Викам на Васката:

— Хайде да почваме.

— Е, не бързай де! Който бърза, бърка...

И за да не събъркаме, караем си я както преди. Попреглеждам си бележника — двойки и тройки. Кога ще ги поправям? И бележникът на Васката няма по-добър вид...

ДЕКЕМВРИ

Златната есен свърши. Дойде бялата зима. Само е за кънки. Кънки, кънки, ама двойките си вървят.

— Хайде, Васка, да почваме!

— Хайде! — казва. — Ще оставим за известно време кънките и ще му ударим един спринт. Ама здрав спринт. Всичка да ни се почуздят.

И... почушиха ни се всички. Цял ден седим или у тях, или у нас. Зубрим, зубрим, ама то не било малко. Ето ти бедата от дългите срокове. Учителите предавали, предавали и никак не мислели, че ние за десетина дни ще трябва да научим всичко. Е, толкова много материал научава ли се... Спринтираме ние по страниците на учебниците, спринтират учителите да ни изпитват, а в бележниците ни спринтират двойки и тройки. Вместо да поправим старите, взехме, че

ги затвърдихме. Циментирахме ги един вид и вече даже с динамит не можеш ги изкърти от бележниците. Остави това, ами и нови си докарахме. А Васката само вика:

— Давай, давай! Спринтирай!

— А бе, Васка, остави се! — думам му. — Тя със спринтиране тая работа не става. Дано ни узреят тиквите за втория срок. Как ще узреят през зимата, не знам. В оранжерия ли ще трябва да ги държим, в парник ли да ги сложим, ама още от началото да си караме по програмата, че с това спринтиране, дето го измислихме, до финиша няма да стигнем...

А Васката не ме поглежда. Подсмърча, подсмърча над книгата, сякаш носът му ще капне. Дотам я докарахме с нашия спринт.

ПРЕДНОВОГОДИШНА СРЕЩА

Винаги навръх Нова година Дядо Мраз отива при децата, събрани край елхите, и им раздава подаръци. Кой заслужил, кой не заслужил, но без подарък никой не остава. Милостиво сърце има Дядо Мраз.

И Пешо знае, че ще получи подарък. Знае, но той не иска какъв да е подарък. И затова реши да се срещне с Дядо Мраз и да поговори с него насаме. Когато Пешо реши нещо, никой не може да го спре. С хеликоптер ли пътува, с ракета ли, не знам, но ето че няколко дни преди Нова година той изпъчи гърди пред белобрадия старец.

— Е, Пешо — продума дядото, — казвай какво те носи при мене!

— Подаръкът — подсмъркна Пешо.

— Че то за тебе какъв ли подарък?... Май не си много от заслужилите.

— Може да не съм, но нали все пак ще получа подарък?

— Хм. Че ще получиш — ще получиш. Но... нали ти казах — много не заслужаваш.

Пешо пак подсмъркна:

— Не е важно дали заслужавам. Важното е, че ще получа.

— Е, и? — възкликна Дядо Мраз.

— И аз реших да ти кажа какъв подарък искам...

— Аха. Такава ли била работата. Казвай тогава!

— Искам вълшебно перце.

— Вълшебно перце! — учуди се старецът.

— Вълшебно. Като го нагрея и му кажа: „Перце, напиши ми домашното“, то веднага да изпълни желанието ми.

Дядо Мраз хитро се усмихна:

— И като му кажеш: „Перце, поправи ми двойките!“, веднага всички двойки в бележника ти да станат на шестици.

— Ти май че се подиграваш? — усъмни се Пешо. — Аз чак толкова голям двойкаджия не съм. Виж, тройки имам в излишък...

— Е, така де. То перцето и тройките ще може да поправи.

— Ще ми донесеш ли това перце?

— Прощавай, Пешо, но изглежда, че няма да ти донеса перце —
засмя се Дядо Мраз.

— Ами защо? — извика Пешо с насълзени очи.

— Аз за мързел подаръци не правя. Запомни това и си върви тъй,
както си дошъл...

Пешо направи кръгом и си тръгна. Не получи вълшебното перце.

ПРИЯТНА ВАКАНЦИЯ

Така или иначе, зимната ваканция дойде. За едни — тъжна, за други — весела, но все пак нали е ваканция, човек ще си отдъхне за малко от уроците. Разбира се, ще си отдъхнат тия, които през първия срок здраво се трудиха и за които тя наистина е весела. А тия, дето ходеха в училище като гости и за които тя сега е малко тъжна поради двойките в бележниците им, няма какво да си отдъхват. Те въобще не се чувствуват никак уморени. И на едните, и на другите все пак аз пожелавам приятна ваканция, весело прекарване и всичко, каквото е необходимо да се пожелае при един такъв щастлив случай.

Пионерите от нашата махала например са вече напълно във ваканционно настроение. Да почнем с Гого. Той веднага захвърли чантата под кревата. Не благоволи дори да извади учебниците си от нея. Някъде там захвърли и пионерската връзка. Когато го запитах защо е без връзка, сметна ме за много наивен и с насмешка ми каза:

— Я, че нали сме във ваканция!

Това аз си изтълкувах така: щом сме във ваканция, вече не сме ученици, а щом не сме ученици, значи — не сме и пионери.

Бончо пък има хубав алаброс. Завиждат му всички момчета от махалата. Някои от тях си мажат косите с брилянтин, а друг нощно време с дамски чорап на главата спи, а пък един дори си бе омащал темето със сироп от баклава. Но с такъв алаброс като Бончовия не можеха да се сдобият. Затова си ходят с шапки и такета, а Бончо се перчи гологлав по улиците.

Викам му:

— Бончо, тури си шапка на главата, че в тая мъгла ще хванеш синузит и разни други носотечения.

А той ми отвръща:

— Остави, чично. Не си трохи дните с мене. Нали сме във ваканция. Сега ми е паднало да си походя, както си искам.

— Ех — рекох му, — чичовото, походи си, както си искаш, ама ми е жал, че ще се разболееш и няма да си разбереш от ваканцията...

И за беля така и стана. Лежи сега Бончо в къщи и както предполагам, ще оздравее точно навреме — като свърши ваканцията.

И Кинчето се разболя. Кинчето е слабичко, миловидно момиче, иначе добра пионерка, но си има една слабост: обича да се конти. Къде гривнички ще си сложи на китката, къде пръстенчета ще нареди на пръстите си, а един ден взе, че си отряза хубавите плитки и си накъдри косата — едро къдрене на апарат „Вела“ с водна ли, със суха ли ондулация беше, забравих.

Вчера я видях на улицата по рокля. Ама една тънка, копринена рокля (май че на майка й беше), та и аз се разтреперах от студ, нищо, че бях облечен с дебел балтон. И чорапи копринени обула, и на майка си обувките с високи токчета нахлузила.

— Кинче — викам, — тичай в къщи да се облечеш! Не виждаш ли, че сняг прехвърча? Пък и срамота е ученичка с такова облекло...

А тя:

— Нищо, чично. Пък и сега сме във ваканция. Защо да не се облека и аз като хората.

— Какво ти като хората, бе Кинче? — казвам й аз. — Я се погледни в огледалото. С това облекло на чучело приличаш. Сега да не е маскарад, че си се маскирала така?

А тя се фръцна назад и повече не ме удостои с вниманието си. Запиля се нанякъде и днес гълта горчиви хапове и си оплаква съдбата.

В парка край морето срещнах пет момчета, пак от нашата махала. Запалили цигари и смъркат ли смъркат.

— Какво? — думам. — Да не би тута да ви е пушалнята?

Единият от тях се засрами и стъпка цигарата, но другите продължиха да смъркат и да ме гледат малко подигравателно.

— От кое училище сте? — ги питам. — Там да не би уроци по пущене да ви преподават?

— Айде бе, чично — отвръща единият. — Нали сега сме във ваканция...

Запомних ги кои са и ще ги обадя на бащите им, ама ми докривя, дето така ми отговориха. Били във ваканция! Че като са във ваканция, не са ли ученици?

Да ви разправям ли за другите си съмаленци? Какво да ви разправям, вие ги знаете. Най-добре е да ви пожелая приятна ваканция и да не приличате на гореизброените. Че то бива, бива, ама за някакви си десетина дни да забравиш, че си ученик и пионер, май че не бива. Какво ще кажете?...

ЦВЕТЯ

Аз обичам цветята. Но да поднасям букети не обичам. А два дни преди да тръгнем на училище, отрядният съвет на класа ни се събра и реши:

„Всички до един на 15 септември да бъдем на училище с цветя. Всеки да поднесе на класната букет!“

Аз съм председател на отрядния съвет и беше неудобно да протестирам. Само помолих да ме освободят от това приятно задължение. Нямаме градина. В кооперация живеем. Освободиха ме. Един букет по-малко — няма да се забележи.

Но като си отивах, настигна ме Пенчо.

— И аз няма да донеса цветя! — каза ми той. — Отгде-накъде за председателя да е разрешено, а за мене — не?

Помъчих се да го убедя, но той не пожела да ме изслуша. Отиде си. Опасно нещо е личният пример. Но не стига това, ами след малко ме настигна Генчо. И той нямало да донесе цветя. После в къщи дойде Тенчо, после Менчо, после Женчо — и едва ли не целият отряд. Всички заявиха, че нямало да носят цветя. Хванах се за главата. Гълтнах пет аспирина, но не ми мина. Мама се разтревожи, баба ме задърпа да ме води в поликлиниката, а татко се усъмни, че пак съм счупил прозореца на съседите. Обясних им случая и тогава... всички се хванаха за главите. Сега започнах на тях да раздавам аспирини. Първо на мама, после на баба, после на... Но на татко не дадох. Той тъкмо поsegна и изведнъж се сети:

— Ще оправим работата. На 15 септември ще купим една количка с цветя. Ти ще я закараши пред училището и ще извикаш целия отряд да си вземе от тях! Нали си председател! Ще те слушат!

Зарадвах се. Главата ми мина.

На 15 септември количка не намерихме, но баба откри на тавана една голяма кошница. Напълнихме я с цветя и аз я понесох към училище. Само че нямаше нужда от нея. Защото Пенчо, Генчо, Тенчо, Менчо, Женчо и целият отряд носеха по два букета цветя. Всеки си помислил, че трябва и аз да имам букет. Весела работа!

Посмяхме се, посмяхме, а после подредихме цветята пред катедрата. Като влезе класната, ахна от радост...

ОТЗИВЧИВО СЪРЦЕ

Класната каза:

— Жорко никак не е добре.

Погледнах го. Не му личеше да е зле. Напротив — пращеше от здраве. Бузите му бяха червени като ябълки.

— Има вече няколко двойки! — продължи класната.

А, ето каква била работата. В това отношение Жорко наистина беше зле. Надежда да премине в по-горния клас почти нямаше.

— Трябва да му се помогне. Веско има отзивчиво сърце. Той ще се заеме с Жорко.

Тия думи на класната ме накараха да поизпъча рамене. Разбира се, аз имам отзивчиво сърце. Ще помогна. Защо да не помогна? Ако той ме слуша, всичко ще бъде наред.

И така, аз със своето отзивчиво сърце се заех с Жорко. Започнах да ходя у тях, заедно да подготвяме уроците...

Беше краят на зимата. Изучавахме тайните на окръжността. Жорко се прозяваше, защото в стаята беше много топло, и аз изпитвах неприятното чувство, че в главата му не остава нищо от това, което му обяснявах. „Трябва някак си да го поразведря — си рекох. — Да излезем да се попързала ли, що ли?“ В това време Жорко погледна окръжността, начертана на тетрадката, и сякаш за пръв път я виждаше, възклика:

— Хе, окръжност! Знаеш ли какви осморки правя с кънките? Да идем на стадиончето, а? Ще ти покажа!

Благодарение на моето отзивчиво сърце и като имах предвид нуждата от разведряване, веднага се съгласих.

На стадиончето правихме окръжности, правихме осморки и не усетихме кога се мръкна.

В тоя дух карахме доста време. Аз получих двойка по геометрия, а Жорко не можа да поправи своята.

Беше пролет. Черешите цъфтeli и прецъфтeli, вече наливаха плод. Подгответях Жорко по аритметика. Започнах с условието на задачата:

„Едно черешово дърво дава годишно 250 кг череши...“

— Двеста и петдесет ли? — Жорко се почеса зад ухoto. — Нашата няма да даде толкова.

— Защо да не даде?

— Защото ето на, още не са узрели, а всички деца от махалата прескачат, берат и ядат.

— Е, тогава наистина няма да даде — съгласих се аз.

— Няма — допълни жално Жорко. — Ами хайде, докато има, да си похапнем и ние. Те не са толкова зелени, пък се намират и почти узрели. Ще си поразквасим устата. Засъхнаха ни гълтките от тая аритметика.

Моята гълтка не беше засъхнала, но нали имам отзивчиво сърце, съгласих се. А и череши исках да си похапна.

Аз се качих на един клон, Жорко — на друг. Ядохме, замеряхме се, дойдоха още деца, стана весело, а като е весело, човек не забелязва как минава денят.

Така веднъж, дваж, триж — докато имаше череши. После върза сливата и ние все си разквасвахме гълтките със сливи. И, разбира се, случи се неизбежното: аз получих двойка по аритметика, а Жорко не успя да поправи своята.

Какво да ви разправям повече. Благодарение на моето отзивчиво сърце не помогнах на Жорко да се изкачи при мене. Напротив, той ми помогна да сляза при него. А класната вече казва, че и аз не съм добре. Така си е! Нали сам си виждам хала!

ТАЛАНТЛИВО МОМЧЕ

... Мама казва, че съм талантливо момче. И татко мисли същото.

Първото ми талантливо произведение беше електрическият звънец. Направих го по схемата в учебника, като развалих десетте звънца на жилищната сграда, в която живеем. Още при първата проба изгорих бушоните на всички апартаменти. Не трябвало да включвам моето произведение в електрическата мрежа без трансформатор. Че откъде да знам това? Никой човек не се е родил учен...

Лошото е, че всички съквартиранти закрещяха против мене. В продължение на цяла седмица татко и мама се караха с тях и упорито защищаваха моите способности. Накрая татко купи нови звънци и повика електротехник, за да оправи звънчевата инсталация. Съкварталците се успокоиха. Бурята отмина.

... Както виждате, техниката е в кръвта ми. И може ли да бъде иначе? Във века на спътниците и космическите ракети всеки пионер трябва да бъде най-малко 90 на сто техник. С по-малко от 90 на сто заникъде не е.

Никак не обичам зубрашките предмети. По история, география, естествознание едва напипвам тройките. Казват, че трябвало да зная аритметика. Тя да ми бъде любим предмет. Да, ама как да си изкривя душата? Никак не я обичам. Надали някога ще ми стане любим предмет.

Нешто повече: не можах да вържа тройката. Имам двойка и сега трябва да я поправям...

И Едисон е имал двойка по аритметика. Томас Алва Едисон. Чували сте за него, нали? Двойката не му попречила да направи над хиляда изобретения. И грамофона, и електрическата крушка, и... и какво ли още не...

И аз ще изобретя много неща. „Бъдещето ми е блъскаво! Перспективите са пред мене!“ — както казват татко и мама. Важното е да не се отчайвам. Да не ми е уроки, ама хич не се отчайвам. Какво

значи „перспективи“, не знам. Не съм ги виждал, макар че стоели пред мене, но като порасна, сигурно ще ги видя...

Сега по-важното е да решавам задачи. Сигурно тия дни ще ме изпитат. Нали и аз като Едисон имам двойка по аритметика? Само не знам дали той е поправил неговата си...

... Загубена работа е аритметиката. Седя и събирам дроби. Две пети и три трети. За какво ми са тия „пети“? Защо трябва да деля ябълка на пет части, когато мога да си я изям и цяла?

И като си помисля, че докато свърша училище, все ще има аритметика, свят ми се завива.

Вчера пак изгорих бушоните. Тоя път — само нашите. Волтова дъга си направих. Проста работа. Два коксови въглена, две жици с щекери на края и готово. Разбира се, въглените се поставят на дървени трупчета за изолация и след като се пъхнат щекерите в контакта, не се пипат с гола ръка. Иначе токът така ще те перне през пръстите, че свитки ще ти изскочат от очите...

Само че моята дъга посвети малко, побръмча, после замириса на изгоряло и прас... всичко потъна в мрак. Волтажът бил голям. Пак трябвало трансформатор. Че откъде да знам? Нали ви казах, че никой човек не се е родил научен!

... Днес дробите вървят добре. Гълтам ги като бонбончета. Okoto mi не мига. Май че не е толкова страшна аритметиката. Тройката mi е осигурена...

Но... какво става в коридора? Съквартирантката се кара с мама. Слушалката от домофона изчезнала. Изчезнала! Глупости! Съквартирантката не помни и най-обикновени работи от учебниците: в природата нищо не се губи и нищо не се създава...

И за какво ѝ е тая слушалка?

Домофонът и без това не работи.

Ние с Пенчо му извадихме кутията още преди два месеца и я разглобихме на части... После не можахме да я сглобим. Завинтвахме, завинтвахме и накрая направихме две кутии, но нито едната не влизаше в работа...

А слушалката взех тази сутрин, още когато всички спяха. Отрязах просто шнура. Имам голяма нужда от тая слушалка. Ще си

правя радиодетектор. Ще поканя и съквартирантката да слуша. Да види какъв талант съм...

Но да се измъквам от стаята.

Мама ме защищава, защищава, но сигурно ѝ е дошло до гуша от мене. Може, като свърши караницата, и да ме напляска...

Добре, че живеем на първия етаж, та лесно се скача през прозореца...

Прощавайте за днес, скъпи дроби! Тъкмо се бяхме спогодили с вас!

Довиждане!...

ЛАГЕРНИ „РАДОСТИ“

И така, всичко е наред. Пътувам за пионерския лагер. Ех, море, море, море! Утре ще има гмуркане в твоите прохладни води...

Тъжно ми е, че ги няма приятелите. Те бяха все добри момчета — само за лагер. Сега ще трябва да си търся нови приятели...

Тоя там, до прозореца на купето, не ми вдъхва доверие. Много е сериозен. Гледа само навън и с никого не разговаря. Чудак!...

Но... какво прави той? Защо навива тоя конец на пръста си? Навива, навива и никой не го забелязва. Ръцете му са под масичката, на коленете. Срещу него седи някаква бъбрица със синя панделка. Кога ли ще си затвори устата?... Няма да е скоро. Дълга е историята, дето разказва. А чудакът мълчаливо продължава да навива...

Буф! Влакът се люшва и спира. От багажника над бъбрицата се изхлузва някакъв пакет и пада на главата ѝ. Масло! Ех, че славно! То се е разтопило от горещината. Пакетът бил разгънат и бъбрицата цяла е в масло. Всички се смеят. Само чудакът е сериозен. Той вече не навива конеца, а бърше лицето на бъбрицата с носна кърпа. Никой не разбра, че той събори маслото върху главата ѝ. А тя, глупачката, му благодари... Славно момче! Ще станем приятели с него...

Началникът на лагера не ни харесва. Все за ред и дисциплина говори. Ще си имаме неприятности с него. Лично Чудака каза, че ще трябва да му погодим някой номер. Какъв? Още не сме измислили. В палатката сме осем момчета, но само нас с Лично ни бива. Другите не са за работа. Още първата вечер им изрязваме копчетата на панталоните и ризите. Разбира се, изрязахме и нашите, за да не познаят, че сме ние. Да видите какъв смях падна след ведрината, когато трябваше да се облечем. До столовата всеки си държеше гащите в ръце...

И дружинната не ни харесва. И тя за ред и дисциплина говори. От ред и дисциплина вече ни дойде до гуша. Позволяват ни да се печем само половин час на слънце и да се къпем 15 минути. Решихме с

Лично, когато всички си тръгват, ние да се скрием зад дюните. Речено-сторено! Останахме до обед на плажа. Ех, че беше весело! Няма ред, няма дисциплина. Следобед, когато всички легнаха да спят, ние пак се измъкнахме и... хайде на плажа. Никой нищо не разбра...

Днес обаче всички разбраха. Ох... Не мога да легна по гръб, не мога да легна по корем. И ме тресе, и ми е горещо, та чак се изпотявам. И Лично не е по-добре от мене. Стоим в палатката на сянка и се мажем с кисело мляко. А другите са на плажа. Къпят се, играят... Завиждам им...

Днес не боли толкова много, затова извадихме крема от тубата на дружинната ръководителка и я напълнихме с вакса. Ех, че смях ще падне, като се върне от плажа и реши да си намаже лицето... А, ето, връщат се.

— Лично, Пламене, елате при мене!

Ние с Лично се спогледахме и се запътихме към палатката на дружинната. Викаше ни тя.

— Как е? Боли ли ви още?

— А, вече не! — съмънка Лично.

— Носовете ви много са се обелили. Дайте да ви ги намажа с моя крем.

Тя развиваше капачката на тубата и се усмихваше.

— Ще постоите още два-три дена в палатката, а после пак ще почнете да идвate на плажа.

Като каза това, тя изстиска „крема“ на пръстите си и намаза носа на Лично. После намаза и моя.

Навънка всички ни се смяха, а ние и до ден-днешен не можем да разберем как дружинната бе открила нашия „номер“...

Издание:

Михаил Лъкатник. Героите са между нас
Стихотворения и фейлетони

Библиотека „Дъга“
Български писатели за деца и юноши

Редактор: Методи Бежански

Художник: Иван Димов

Художествен редактор: Тодор Варджеев

Технически редактор: Гергина Григорова

Коректор: Лилия Вълчева

Първо издание. Българска. Литературна група V. Дадена за набор на 4.XI.1974 година. Подписана за печат на 20.IV.1975 година. Излязла от печат на 25.V.1975 година. Формат 1/16 60×84. Тираж 25 000. Печатни коли 10. Издателски коли 8,50. Цена на книжното тяло 0,51. Цена 0,90 лева.

„Народна младеж“ — издателство на ЦК на ДКМС, София, 1975
Държавен полиграфически комбинат „Д. Благоев“, София

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.